

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

4

(10-753) DOPİNG SORUNU ARAŞTIRMA KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

09 Nisan 2014 Çarşamba

(10-753) DOPİNG SORUNU ARAŞTIRMA KOMİSYONU

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

09 Nisan 2014 Çarşamba

---0---

K O N U

Sayfa

Türk sporunda yaşanan doping sorununun araştırılarak alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla kurulan komisyonun, görüş ve çalışmalarını içeren taslak ön raporu üzerinde görüşmeler

1:29

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

BİRİNCİ OTURUM

1:8

Fatih ŞAHİN	(Ankara)	2
Ceyhan VARDAR		2:3
Elif Hilal VURAL (Sağ. Bak. İlaç ve Tıbbi Cihaz Kur. Uz. Dr.)		3:4, 4:5, 5
Mehmet DOMAÇ	(İstanbul)	4, 5, 7:8
Prof. Dr. Rüştü GÜNER		5
Ersan KARA (Gençlik ve Spor Bak. Temsilcisi)		5:6

İKİNCİ OTURUM

9:18

İlker ALTINTAŞ (Gıda, Tarım ve Hay. Bak. Veteriner Hekim)		9
Mehmet DOMAÇ	(İstanbul)	9, 10, 11, 12, 13, 16:17
Mehmet Cemal YÖĞÜRTÇÜOĞLU		9:10, 10:12, 12:13
Mehmet Hilal KAPLAN	(Kocaeli)	12
Ali ÖZ	(Mersin)	13:14, 17:18
Nadir BULAK		14:16, 16:17

ÜÇÜNCÜ OTURUM

19:29

Olca YILMAZ (Spor Gn. Md. Psikolojik Danışman)		19:20
Ali ÖZ	(Mersin)	20:21, 23
Mesut DEDEOĞLU	(Kahramanmaraş)	21, 23:24, 28, 29
Dr. Tuğba KOCAHAN (Spor Hekimi)		22:23, 24

Açılma Saati: 14.35
Kapanma Saati: 17.49

9 Nisan 2014 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.35

BAŞKAN: Osman Aşkın BAK (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Adem TATLI (Giresun)

SÖZCÜ: Fatih ŞAHİN (Ankara)

KÂTİP: Gönül BEKİN ŞAHKULUBEY (Mardin)

0

BAŞKAN – Toplantı yeter sayımız vardır.

Türk sporunda doping sorunuyla ilgili, dopingle mücadeleyle ilgili kurulmuş Araştırma Komisyonumuzun 10'uncu toplantısını açıyorum.

Öncelikle, 30 Mart yerel seçimlerinin ülkemize hayırlı olmasını temenni ediyorum. Seçim süreci çerçevesinde Komisyonumuz, milletvekillerinin sahada olması nedeniyle çalışmalarına biraz ara vermiş oldu.

Şimdi biz, değerli komisyon üyelerimizin görüşlerini, uzmanlarımızın bu süreç içerisinde yaptığı çalışmaları içeren taslak ön raporumuzu Komisyon üyelerimize gönderdik. Bugünkü toplantımızın amacı da Komisyon üyelerimizin görüşlerini almak, nihai rapora katkılarını almak ve Türk sporunda ve dünyada önemli bir sorun olan dopingle mücadelenin bir sisteme, bir yapıya ülkemizde kavuşturulması için komisyonumuzun hazırlayacağı rapor içerisinde yer alacak önerileri, neticeleri birlikte tamamlamak. Tabii bu süreçte bize katkı sağlayan herkese teşekkür ediyoruz.

Gerçekten dünyada ziyaret ettiğimiz ülkelerde aldığımız fikir ve görüşlerde de karşımıza çıkan sonuç etkin bir mücadelenin gerekliliği ve bunun oluşturulan bağımsız kurullar tarafından yürütülmesi gerçeği ilgili komisyon üyelerimiz tarafından yaptığımız temaslarda karşımıza çıktı ve şimdi bu toplantıda da komisyon üyelerimizden bizimle beraber hem İngiltere'de hem Norveç'teki yapılan toplantılara katılan komisyon üyelerimizin görüşlerini, taslak raporla ilgili görüşlerini ve değerlendirmelerini dinleyeceğiz ve ülkemizde sporun, gençlerimizin bu sorunla mücadele etmesi için, Gençlik ve Spor Bakanlığımızla, Sağlık Bakanlığımızla ve diğer ilgili kuruluşlarla birlikte ortaya koyacağımız stratejiyi birlikte değerlendireceğiz. Bu konuda bu süreç içerisinde çalışmalara destek veren tüm Komisyon üyesi milletvekili arkadaşlarımıza, komisyon uzmanlarımıza, bize katkı sağlayan herkese teşekkür ediyorum. Özellikle İngiltere'ye ve Norveç'e yaptığımız ziyaretlerde karşımıza çıkan sistem, tahmin ediyorum ki Komisyon üyelerimizin de vizyonlarını, ufuklarını açmıştır. Oradaki uygulamaların ülkemize model oluşturması için veya yeni kurulacak modellere birtakım fikir vermesi açısından faydalı olduğunu düşünüyorum.

Komisyon taslak raporu sizlere dağıtıldı. Bu konuda görüş belirtmek isteyen arkadaşlarımıza söz vereceğim ve ilave görüş yazılı olarak da bildirmek isteyen arkadaşlarımıza da bu konuda açığız. Bu konuda arkadaşlarımız bize öneri gönderdiler. Milliyetçi Hareket Partisinden 2 arkadaşımız gönderdi yazılı olarak. Cumhuriyet Halk Partisinden Erdal Bey gönderdi ve bugün de sizlerin fikirlerini alacağız, görüşlerini alacağız raporla ilgili olarak neler raporumuzun sonuç bölümünde olsun, öneriler bölümünde olsun veya raporda yer almasını istediğiniz hususları, eksik gördüğünüz hususları bize burada aktarırsanız birlikte değerlendirir ve raporun tamamlanması için, eksik kalan yerlerinin tamamlanması için birlikte çalışırız.

Ben, söz isteyen arkadaşımız varsa onlara söz vereceğim. Yoksa...

Herhâlde Komisyon üyelerimizden herkes memnun rapordan, öyle gözüküyor.

Yazılı olarak da iletebilirsiniz.

ÜLKER CAN (Eskişehir) – Yazılı olarak versek.

BAŞKAN – Yazılı olarak da tabii iletebilirsiniz ilaveten.

ÜLKER CAN (Eskişehir) – Ne kadar zamanımız var?

BAŞKAN – Şöyle söyleyeyim: Çok fazla zamanımız yok.

MUSTAFA BİÇER – Biz 6 Martta göndermiştik, yazılı olarak talebimiz vardı zaten.

BAŞKAN – Evet, daha önce tabii gönderdik 6 Martta. Tabii, yazılı olarak bir süre verildi ama biz önümüzdeki salı gününe kadar tekrar son görüşlerimizi alırsak...

ÜLKER CAN (Eskişehir) – Seçim süreci...

BAŞKAN – Evet, tabii ki bu yorucu bir süreç olan seçim sürecinde pek çok milletvekilimiz sahadaydı ve seçim çalışmalarındaydı. Şu hususu belirtmek isterim: Şimdi, belli bölümleri Komisyon uzmanlarımız hazırladılar. Eğer Komisyon üyemiz uygun görürse, bu uzmanlarımız kendi bölümleriyle ilgili kısa sunumlar bize yaparsa önümüzü açmış oluruz yani rapor hakkındaki fikirlerimizi geliştirmiş oluruz diye düşünüyorum. Burada öncelikle böyle bir yol izlersek daha faydalı olur.

Benim burada ifade etmek istediğim en önemli konulardan bir tanesi de -arkadaşlarımla bunu da paylaşmak istiyorum, zaten pek çoğuyla da seyahate Norveç'e gittiğimiz esnada da, İngiltere'de de ve Genel Kurulda da paylaştık- biz, bu raporun yönetici özetinin hazırlanarak ilgili kurumlara, başta Uluslararası Olimpiyat Komitesi olmak üzere, WADA olmak üzere ve diğer parlamentolara İngilizce olarak gönderilmesini arzu ediyoruz çünkü bu konuda, dünyada sadece bir tek Fransa Parlamentosu 2013 yılında bir araştırma komisyonu çalışması yapmış, bir rapor hazırlamış. Bizim hazırlayacağımız rapor da parlamentolar tarafından hazırlanan ikinci rapor olacak.

Biz, bu raporun tüm spor ailesine faydalı olmasını arzu ediyoruz; onun için ilgili ülkelerin parlamentolarına gönderilmesini talep edeceğiz, uluslararası federasyonlara gönderilmesini talep edeceğiz ve spor literatüründe, spor akademik hayatında da kaynak bir çalışma olarak yer almasını arzu edeceğiz.

Bu raporun sonucunda, hukukçu arkadaşlarımız değerlendirmelerini bizim uzman hukukçularımızla birlikte yaptılar ve buradan bir yapının oluşması için altyapı çalışmalarını arkadaşlarımız yapıyorlar. Bu konunun geliştirilmesini ve onların önerilerinin bu raporda yer almasını arzu ediyoruz ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde bu konuda bir yasal düzenlemeye doğru -çerçeve yasa da olsa- tüm siyasi partilerin desteğiyle tamamlanmasını arzu ediyoruz.

Fatih Bey, söz istediniz, buyurun.

FATİH ŞAHİN (Ankara) – Sayın Başkanım, bu yerel seçimler nedeniyle Komisyon çalışmalarına bir süre ara verildi, çalışmalar inkıtaya uğramıştı. O sürede hukukçu arkadaşlarımızla biz bir toplantı yaptık burada, uzun ve verimli bir toplantı oldu. Raporda da ifade edildiği üzere, şu anda bunlarla ilgili çalışmalara, derlemeye devam ediliyor. Burada çok kısa bir şekilde ifade edilmiş. Gerek Türkiye dopingle mücadele kurumu, kuruluşu -artık ismi her ne olursa- bununla ilgili hem de hukuki altyapıyla ilgili, kanuni düzenlemelerle ilgili çok geniş bir şekilde öneriler üzerinde çalışmalar devam ediyor. Bir yol gösterici olması düşüncesiyle biz mümkün olduğunca geniş bir şekilde ele alalım, uygulayıcılara birden fazla imkân, yol gösterelim şeklinde o gün bir çalışmamız olmuştu. Arkadaşlar yakın süre içerisinde sanırım onları derleyip toparlayacaklar. Onu da rapora ekleme, dercetme imkânımız olacak. Son halini de hep birlikte Komisyon olarak inşallah vereceğiz.

BAŞKAN – Şimdi, kiminle başlayalım?

Ceyhan Vardar, sizinle başlayalım. Sizin hazırladığınız bölüm Türkiye, önemli bir konu. Bizim de üzerinde durduğumuz, raporda da çok önem verdiğimiz, bize göre buz dağının görünmeyen yüzü. Halk sağlığı açısından doping sorununun değerlendirilmesi var. Bu konuda Ceyhan Hanım o bölümle ilgili görüşleri hazırladı. Siz, kısaca, raporda neleri öngördünüz, nelerin ön plana çıkmasını sağladınız, onunla ilgili bilgi vererseniz Komisyonumuza, teşekkür ederim.

CEYHAN VARDAR – Elbette Başkanım.

Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim; dopingin halk sağlığı sorunu olduğu, 2011 ve 2012 yıllarında uluslararası alanda yapılan toplantılarla belirlenmiş durumda. Hatta bununla ilgili olarak Halk Sağlığı Açısından Doping Sorunu diye bir sempozyum 2012 yılında düzenlenmiş. Bu alanda neler yapılması gerekir, sorunun boyutu nedir, bununla ilgili kararların alındığı toplantılar organize edilmiş. Raporumuzda, biz, bu toplantılarla ilgili bilgiler de verdik. Özellikle şunu da vurgulamak isterim bu alanda halk sağlığı sorununun boyutuyla ilgili. WADA Genel Direktörü David Howman yaptığı konuşmasında WADA'nın konunun sivri ucunda elit sporcularla ilgilendiğini ancak steroid kullanımının özellikle okullarda ve güvenlik güçleri arasında yaygınlaştığı ve bu yüzden bir toplumsal problem haline geldiğini vurgulamış ve gençlerin steroidleri iyi görünmek için alıyor olmasının, sporculardan kullanım yönüyle, nedenleri yönüyle de ayrıca irdelenmesi gerektiğini vurgulamıştır.

Doping sorununun halk sağlığı açısından iki boyutta ele aldık: Birincisi, doping maddelerinin kullanımı, ikincisi de gıda takviyelerine doping maddelerinin bulaşması yönünde. Çocuk ve gençlerdeki kullanımlarla ilgili araştırmalardan örnekler sunduk, bunu raporun detayında bulabilirsiniz. Aynı zamanda, güvenlik güçleri, suçlular ve vücut geliştirmeciler tarafından kullanımlarıyla ilgili

bilgilendirmeler yaptık. Ülkemizdeki durumu da ayrı bir bölüm olarak açtık. Burada, maalesef ulusal düzeyde yapılmış bir çalışmamızın olmamasını önemli bir sorun olarak tespit etmiş bulunuyoruz. Kullanım nedenleri ve kullanım durumuyla ilgili bu konuda çalışma yapılmasına gereksinimimiz var.

Bir diğer sorun başlığı, gıda takviyelerindeki bulaşlar, bu da dört farklı şekilde ortaya çıkabiliyor. Etiketlerde ürünün içeriği listelenirken bu maddeler listelerde yer almayabiliyor veya ürünün içi maddelerin içerisinde yer alırken kullanılan adlar bilinen adlarıyla olmayabiliyor veya herhangi bir bilgilendirme firmalar tarafından yapılmayabiliyor. Onun haricinde, doping maddesi üreten firmaların aynı tezgâhta gıda takviyeleri de ürettiyor olmasından kaynaklı çapraz kontaminasyon da söz konusu olabiliyor bu alanda.

Sporcuların, elit sporcuların özellikle gıda takviyeleri kullanımının yüzde 44 ile yüzde 100 arasında değiştiğinin araştırmalar tarafından söylendiğini düşünürsek, bu alanın da dikkate alınması gerektiğini düşünüyoruz.

Çözüm önerilerimize girecek olursak, halk sağlığı açısından mutlaka dopinge mücadele konusunda halk sağlığı boyutuyla birlikte ele alınması gerektiğini düşünüyoruz ve kullanım durumumuzun nedenleriyle birlikte ulusal düzeyde bir araştırma yapılarak çalışmaların ona göre yönlendirilmesinin faydalı olacağını düşünüyoruz.

Sağlık Bakanlığımızın Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu ile Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığımızın yürütmekte olduğu çalışmalar var analizler yönünden, tespit, denetimler yönünden. Bu çalışmaların desteklenmesinin faydalı olacağını yazdık raporumuzda. Ayrıca, dopingin kaçakçılık kapsamında değerlendirilip değerlendirilmeyeceğinin gözden geçirilmesi ve bir multidisipliner yaklaşımla analiz edilmesi gerektiğini öneriyoruz.

Rekreasyonel alanlarda doping maddelerinin kötüye kullanımı açısından denetlenmesi ve kullanımının engellenmesiyle ilgili düzenleme yapılması gerekiyor.

Keza, aynı şekilde gıda takviyelerinin bilerek ya da bilmeyerek kontaminasyonunun önlenmesi konusunda buralarda çalışmaların olması gerektiğini öneriyoruz.

Bunun haricinde, bu spor salonlarındaki gıda takviyelerinin satışına yönelik düzenlemeler getirilmesinin faydalı olacağını öneriyoruz raporumuzda ve Bakanlığımızca yürütülmekte olan Türkiye Sağlıklı Beslenme ve Hareketli Hayat Programı'nın her yönüyle desteklenmesinin, uzun vadede ve kısa vadede temiz spor anlayışının yerleştirilmesi, özellikle okullardaki beden eğitimi dersleriyle ilgili bölümde katkı sağlayacağını düşünüyoruz, bu konuda önerilerimiz oldu.

Denetimler kısmında, özellikle Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığımızın denetim çalışmalarının desteklenmesini, analiz çalışmalarının desteklenmesini, hem ürün çeşidi olarak hem de analiz sayısı olarak faydalı olacağını düşünüyoruz.

Kısaca bu şekilde önerilerimizi raporumuzun içerisine yedirdik.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederiz.

Tabii, biz, özellikle sizin işaret ettiğiniz halk sağlığı boyutunu gerçekten önemsiyoruz, sizin WADA yetkilisinin de ifade ettiği gibi elit sporcular bu işin ucundakiler, ama altta çok büyük bir kitle var, ölçülemeyen, ne yaptığı tespit edilemeyen bir kitle var ve bu kitle de ileride pek çok sağlık sorunları yaşayabilir. Özellikle de bu spor salonlarındaki hususun raporumuzda ciddi olarak, çok kapsamlı bir şekilde ilgili kuruluşlara bu konuda gerekli önlemleri alması yönünde tavsiyeleri ve önerileri olacak ve bunun da takibini Komisyon olarak, komisyon üyeleri olarak bizler yapacağız, çünkü bu boyut çok önemli, gittiğimiz, fikir alışverişi yaptığımız, görüştüğümüz uzmanların da görüşleri böyle, oradaki yetkililerin de görüşleri böyle ve bununla ilgili dünyada da çalışmalar yapılıyor. Bence, halk sağlığı boyutuyla ilgili geniş bir araştırmanın yapılması ve bunun bütçesinin ilgili bakanlıkça veya bakanlıklarca sağlanarak ciddi bir tespitin yapılması gerektiğine raporumuzda yer vermek istiyoruz ki kesinlikle bu çok büyük önem arz ediyor.

Evet, teşekkür ediyoruz Ceyhan Hanım.

Elif Hilal Vural, Sağlık Bakanlığında İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumunda uzman doktor olarak görev yapıyor.

Evet, buyurun, söz veriyim.

ELİF HİLAL VURAL – Sayın Başkanım, sayın vekillerim; ben de Sağlık Bakanlığını temsilen Ceyhan Hanım gibi çalışmalarda yer aldım.

Raporumuzun belli bir kısmında bu doping amaçlı kullanılan maddelerle ilgili genel bilgiler vermeye çalıştık, özellikle gen dopingi gibi veya kan dopingi gibi ismini bildiğimiz ama uygulama yollarının ne olduğunu bilmediğimiz konular hakkında çok özet, genel bilgiler vermeye çalıştık.

Bunun dışında, Dünya Doping Mücadele Kuralları çerçevesinde tanımlanmış olan yasaklı maddeler, biliyoruz ki ilaçlar, gıda takviyeleri ve ilaç dışı kimyasallar olarak karşımıza çıkıyor.

Bu maddelerin elde edilmesinin ise eczaneler, gıda takviyeleri satış yerleri ve kaçak yollar -ki bunlar da İnternet, kargo gibi- ve spor salonlarından sağlandığını çalışmalar süresince tespit ettik.

Bunların dışında diğer tespitlerimiz, ilaç alanında, bu yine doping maddesi içeren ilaçların fiyat aralığının yaklaşık 2 lira ile 1.500 lira arasında değiştiği kayıtlardan çıkıyor, ama bunlar, bu verdiğimiz rakamlar kutu başı fiyatlar, bunların gerçekte hangi dozda kullanıldığı veya kaçak yollarla elde edildiğinde ne kadara temin edildiğine dair resmî kayıtlar maalesef bulunmamakta, ancak literatürden edindiğimiz bilgilere göre, mevcut ilaçların doping amaçlı olarak normal dozlarının da üzerinde - 5 ila 20 kat üzerinde - kullanıldığı bilgisini edindik.

Bunun dışında Sağlık Bakanlığının mevcutta yürüttüğü, kaçak ilaç üzerine yürüttüğü birtakım operasyonlar var, Sağlık Bakanlığı nezdinde gerçekleşen operasyonlar var.

Bilindiği üzere, ülkemizde İlaç Takip Sistemi uygulaması başlatıldı, yapılmakta, son torba yasa çalışmalarıyla tüm ilaçların İlaç Takip Sistemi'ne okutulması zorunlu hâle geldi. Ülkemizde bunun öncesinde bir alışma sürecimiz vardı, bu sürece artık herkes uyum gösterdi ve bu zorunlu hâle geldi.

İlaç Takip Sistemi, ülkemize sahte ve kaçak ilaç girişinin engellenmesi, hastaya güvenilir ilacın sağlanması, ilaçla ilgili kupür ve sahteciliğin engellenmesi, geri çekilme süreçlerinin hızlandırılması ve gerekli istatistiki bilgilerin sağlanarak ilaç politikalarına yön verilmesi amacıyla başlatılmış bir projeydi. Biz tahmin ediyoruz ki İlaç Takip Sistemi'yle üretimden hastanın eline ulaşana kadar tüm aşamaları takip edebiliyoruz. Bu sistemin daha aktif hâle gelmesiyle, doping amaçlı ilacın suiistimal edilmesinin de engellenebileceği, buna katkı sağlanacağı görüşündeyiz.

Bunun dışında, raporumuzda çözüm önerileri olarak, sporda yasaklı maddelere erişimin denetlenmesi konusuna dikkat çektik.

Yine, Sağlık Bakanlığının nezdinde yürütülen uluslararası operasyonlara tam destek verilmesi, yasaklı maddeleri satan İnternet sitelerine erişimin engellenmesi için yürütülen yoğun çalışmalara ilgili tüm kurum ve kuruluşlardan tam destek sağlanması görüşündeyiz. Bilindiği üzere İnternet'te bir sitenin kapatılması diğer bir sitenin açılmasını engellemiyor, bu bir salgın gibi büyüyerek gidiyor. Bu açıdan, tüm kurum, kuruluşların yoğun çalışması ve katkısı gerekiyor.

Ayrıca, sporcu sağlığında, sadece sporcu sağlığını değil, halkın sağlığını da etkileyen bir konu olduğu için, bu konuda hekimlerin de bilgilendirilmesi, konuya ilişkin eğitimler verilmesine dikkat çektik, ama tabii ki sadece erişimin engellenmesi veya yasaklarla buna önlem alınması yeterli değil, tüm bakanlıkların, ilgili bakanlıkların katkı ve deneyimleri çerçevesinde, gençlerin, sporla ilgilenenlerin, sporcuların, hatta ailelerin eğitilmesi uzun bir çalışmayı gerektiriyor, ama etkin başarının da bu şekilde sağlanacağına dikkat çektik efendim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederiz.

Tabii, burada, Sağlık Bakanlığı olarak bu yönde ciddi ve diğer kurumlara beraber çalışmalar gerekiyor. Öncelikle, toplum sağlığı açısından, halk sağlığı açısından çok büyük önem arz eden bu konuyu daha detaylı bir şekilde, yani biz de Sağlık Bakanımızla da rapor sonrası görüşürüz ve kendisinden bu konuda daha etkin çalışmalar yapılmasını isteyeceğiz ve bununla ilgili bir kanuni düzenleme veya bir şey gerekiyorsa da bunu ilgili...

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Evet, soru mu?

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Bir soru sormak istiyorum.

BAŞKAN – Mehmet Bey, buyurun.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – “Mevcut ilaçlar doping amacıyla kullanıldığında 20-30 kat daha fazla kullanılıyor.” gibi bir söz söylediniz, doğru mu?

ELİF HİLAL VURAL – Evet efendim.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Maksimal dozuna baktınız mı o ilaçların?

Yani bir ilacı mevcut dozunun 30 kat üstünde kullandığınızda maksimal dozu ne kadar aşıyor örneğin?

ELİF HİLAL VURAL – Sayın Vekilim, bu ilaçtan ilaca değişmekle birlikte, tabii ki güven aralıklarının çok üstünde.

ÜLKER CAN (Eskişehir) – Levotiron mesela, Levotiron var mı?

PROF. DR. RÜŞTÜ GÜNER – Yok, daha çok anabolik steroidler çok yüksek.

ÜLKER CAN (Eskişehir) – Tiroit hormonları da var...

PROF. DR. RÜŞTÜ GÜNER – Hayır, yok.

ELİF HİLAL VURAL – Yasaklılar listesinde yer alıyordu efendim, Sayın Vekilimiz o yüzden dikkat çektiler, yasaklılar listesinde...

PROF. DR. RÜŞTÜ GÜNER – Normalde anabolik steroidlerin etkisi normal tedavi dozlarının çok çok üzerinde kullanıldığı zaman performansı artırıcı etki gösterebiliyor. O yüzden sporcular bunu...

ÜLKER CAN (Eskişehir) – Yasaklı madde değil mi?

PROF. DR. RÜŞTÜ GÜNER – Yasaklı madde değil, kullanılmıyor.

ÜLKER CAN (Eskişehir) – Doping amaçlı kullanılan ilaçların arasında diye hatırlıyorum.

PROF. DR. RÜŞTÜ GÜNER – Yok. Hayır, yok. Tiroit hormonları yok.

ÜLKER CAN (Eskişehir) – Listede var.

PROF. DR. RÜŞTÜ GÜNER – Listede levotiron yok, tiroit hormonları yok.

ÜLKER CAN (Eskişehir) – Var, eminim.

PROF. DR. RÜŞTÜ GÜNER – Peki, bir kez daha kontrol ederiz.

Önünüzdeki listede var, isterseniz bir tekrar kontrol edin, 2'nci ekte var.

BAŞKAN – Ekler yok orada.

PROF. DR. RÜŞTÜ GÜNER – Özür dilerim, ben biraz sonra vereyim size isterseniz orayı.

Şunu söylemem gerekiyor Sayın Başkanım: Daha çok anabolik steroidler normal tedavi dozlarının çok üzerinde kullanılıyor sporcular tarafından. Çünkü düşük dozlarda kullanıldığı zaman anabolik etki görülüyor onlarda. Mesela, bir anabolik steroid testosteron kullanmamız gereken bir vakada düşük dozlarda kullanırsanız o etkiyi görebiliyorsunuz ama kas kitlesini artıracak, kas kuvvetini artıracak etkiyi maalesef sporcular o kadar çok suiistimal ediyorlar ki, sayın uzmanımın da belirttiği gibi, 10 kat, 20 kat, hatta bazen 100 kat dozlarda bile kullanıldığını görüyoruz. Birden fazla ilacın da kullanıldığını görüyoruz. Son yıllarda yakaladığımız bir sporcu 7 tane anabolik steroidi üst üste kullanmış ve 7 tane madde vücudundan çıkmış durumda yani.

ÜLKER CAN (Eskişehir) – Maksimal dozunu geçmiştir o.

PROF. DR. RÜŞTÜ GÜNER – Evet. Yani eğer İnternet sitelerine bakacak olursanız onların verdiği ilaç kullanım reçeteleri 10 kat, 20 kat, hatta 30 kata kadar çıkabiliyor. Maalesef bir şey var.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Sayın Başkan, bir şey sormak istiyorum.

Şimdi, ilaç takip sistemi aslında Medula ile iç içe geçerek tam anlamıyla çalışmıyor, onu söylüyorsunuz, değil mi?

ELİF HİLAL VURAL – Evet.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Bunu açıkça söyleyin ama. Yani burası araştırma komisyonu. Yani burada, araştırma komisyonunda da bunları söyleyemezsek bir işe yaramaz. Bunu açık ifade etmek lazım çünkü bu sistemi çalıştırabilmemiz için ikisinin iç içe çalışması lazım. İç içe çalışırsa biz eczanelerden bu ilaçların takibini çok rahatlıkla yapabiliriz. Hatta eczanelerden öteye hangi hekimin yazdığının takibini yapabiliriz.

ÜLKER CAN (Eskişehir) – Hekim yazmazsa ne olacak?

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Hekim yazmazsa eczanelerden elden satılıyor demektir, onun da takibini yaparız. Yani ikisinin takibini yapmamız da olanaklı kare barkod sistemi ile Medula sistemi birlikte çalışırsa. Onun için, bunun açık açık yazılmasında yarar var çünkü her alanda bunun birlikte çalışması için gayret var ama bir türlü o düzenlenemiyor. Bu belki hızlandırır bu düzenlemeyi.

ELİF HİLAL VURAL – Efendim, ilaveten şu bilgiyi vermek isterim: Mevcut sistemde ilaç takip sisteminde ilacın geri ödeme yoluyla mı satıldığı, yoksa elden mi alınabildiğini de görüyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Şimdi de Ersan Kara, buyurun.

ERSAN KARA – Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; ben de Gençlik ve Spor Bakanlığı adına bu komisyona katıldım. Rapordaki çalıştığım alanlar sporcu yetiştirilmesi ve eğitimi, antrenörlük eğitimi ve yetiştirilmesi konusunda.

Tabii, sporcu seçimi ve eğitiminin uzun soluklu bir süreç olduğu bilinen bir gerçek. Dolayısıyla bu süreçlerdeki herhangi bir aksamanın ileriki dönemlerde üst düzey sporcu yetiştirmede bazı problemlere yol açacağını görmekteyiz. Yaklaşık olarak üst düzeyde bir sporcunun yetiştirilmesi on-on iki yıllık bir süreyi kapsamakta. Branştan branşa spora başlama yaşı değişmekle birlikte ortalama 6-10 yaş spora başlama yaşı olarak kabul edilmektedir.

Spor eğitimi yaklaşık olarak 5 aşamada gerçekleştirilmekte. Bunlardan ilki temel hareket eğitimi, ikincisi gelişim antrenman eğitimi, spor dalına özgü eğitim, performans eğitimi ve yüksek performans eğitimidir.

Antrenörlerin genellikle yapmış oldukları yanlış uygulamalardan birisi de genel antrenmanı tamamlamadan özel antrenmana erken geçilmesi yani erken özelleşme ya da bazen geç özelleşmeden kaynaklanan bazı performans kayıpları olabilmektedir. Dolayısıyla burada planlama yaparken eğer hedefimizde olimpiyatlar da varsa uzun soluklu bir planlama yapmamız lazım. On-on iki yıllık süre içerisinde dört yıllıkta olimpiyatlara hazırlık süresi belirlememiz lazım.

Türkiye’de, tabii, geçmişten günümüze kadar çeşitli dönemlerde yetenek seçimiyle ilgili bazı uygulamalar yapılmış ama bunlarda pek başarı elde edilmediği anlaşılmıştır. Dolayısıyla biz Türkiye’de sporcu yetiştirmek istiyorsak, yani önerilerimizin içerisinde de bu var, özellikle Millî Eğitim ile Gençlik ve Spor Bakanlığının koordineli çalışması... Burada beden eğitimi ve spor derslerinin sayılarının ve içeriklerinin yeniden düzenlenmesi, 4+4+4 eğitim sisteminde ilk dört yılda beden eğitimi dersleri bulunmamaktadır, dolayısıyla burada yine derslerin konulması, okul öncesi ve anaokulunda beden eğitimi dersleri anaokulu ve sınıf öğretmenleri tarafından yürütülmektedir. Dolayısıyla buraya da beden eğitimi öğretmenlerinin atanmasının daha uygun olacağını belirttik.

Yine, Amerika’da uygulandığı gibi daha etkin ve başarılı sporcu yetiştirmek istiyorsak koçluk sistemine bir an evvel geçmemiz lazım. Eğitim kurumlarında öğretmenlerin yanı sıra antrenörlerin de istihdam edilmesi daha etkili olacaktır.

Tabii, burada yetenek seçimi yaparken yetenek seçimini tüm popülasyonun içerisinde değil de aktif olarak spor yapan kişiler arasından yaparsak daha etkili sonuç elde ederiz çünkü burada yapacağımız bazı ölçümler bizi ileride yanıltabilir. Bu da bize hem zaman hem de ekonomik kayıplara yol açar.

Yine, yaptığımız incelemelerde kulüpleşmenin, kulüp sayısının yetersiz olduğunu Türkiye’de gördük sporda ileri gitmiş ülkelerle karşılaştığımızda. Dolayısıyla bunlarla ilgili de düzenlemelerin yapılması gerektiği...

Yine, antrenörlük eğitimine baktığımızda, antrenörlük eğitiminde iki hafta gibi bir sürede yani bizim lisans döneminde iki-üç haftada verdiğimiz derslerin iki günlük veya bir günlük bir sürede verilmesinin mümkün olmadığını, bunun da antrenörlerde bazı yetersizliklere yol açtığını, bunun da sporcu yetiştirmeye yansıdığını görmekteyiz. Tabii, bu açıklar kapatılmak istendiğinde de dopinge başvurulmaktadır. O yüzden, antrenörlük eğitim sisteminde tabii bakanlığımızın bunun üzerinde bir çalışması var, henüz tamamlanmadı. Bu da hayata geçtikten sonra ümit ediyorum ki bunlar düzeli.

Antrenörlük eğitimiyle ilgili olarak da, tabii, millî antrenörlük eğitimiyle ilgili bir sistemimiz bulunmamakta. Yani bir kişinin millî takım antrenörü olması için de bazı kriterler geliştirmek lazım. Bu 5 kademenin dışında ayrıca yine bir kursa tabi tutmak lazım bu millî takım antrenörlerini. Bulunduğu kademe başarısız olan antrenörlerin bir alt kademeye düşürülmesi veya yapılan güncelleme sınavlarında başarısız olanların bir alt kademeye düşürülmesi de buradaki antrenörlerin kalitesini artıracaktır.

Ayrıca, antrenörlük öğretmenlikle eş değer olduğu için antrenörlük eğitim müfredat programında formasyon derslerinin de eksik olduğunu görmekteyiz. Dolayısıyla bu antrenörlük eğitim müfredat programına formasyon derslerinin de eklenmesi gerekmektedir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Tabii, özellikle antrenör hususu gerçekten bizim komisyon çalışmaları esnasında da dinlediğimiz sporcularda olsun, antrenörlerde olsun, federasyon başkanlarının ve diğer ilgililerin ortaya koyduğu bir gerçek. Bu konuda, antrenörlük sisteminin, Gençlik ve Spor Bakanlığımızca, hem antrenörlükte yükselmede hem de antrenör olmada onları denetleyen etkin bir sistemin gerekliliği ortaya çıkıyor. Uzman arkadaşımızın da ifade ettiği gibi, antrenörlerin bir kısmı kendi eksikliklerini diğer metotlarla kapatmaya çalışıyorlar; o yüzden sonucu hem sporcuya hem kendisine hem de ilgili spor dalına, ülkemize zarar veriyor. Onun için de antrenörlük sisteminin Gençlik ve Spor Bakanlığınca etkin bir şekilde denetlenmesinin ve antrenörlerin hem kalitelerinin, bilgilerinin ve spordaki gelişmeleri takip etmelerinin temini için gerekli önlemlerin alınması gerekiyor; biz de buna raporumuzda geniş bir şekilde yer vereceğiz.

Evet, Mehmet Bey, buyurun.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Şimdi, bu işin başlangıcı antrenörlük. Burada dinlediğimiz antrenörlerin hepsi sınıfta kaldı bir defa yani kimi dinlediysek burada hepsi sınıfta kaldı, sınıf geçen yok yani benim gördüğüm kadarıyla ve ben bu antrenörleri gördükten sonra “Türkiye nasıl şampiyon yetiştiriyor?” diye bir kez daha, bir kez daha geri dönüp baktım.

BAŞKAN – Yok, iyi antrenörler var Mehmet Ağabey.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Yani, onu siz görmüşsünüz, biz görmedik yani.

BAŞKAN – Evet, tamam. Yani, iyi antrenörlerimiz var.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Yani, o olabilir, biz gördüklerimizden söylüyoruz yani onu siz görmüşsünüz.

BAŞKAN – Evet, tamam.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Şimdi, dünyanın her ülkesinde “eğiticilerin eğitimi” diye bir sistem vardır, “eğiticilerin eğitimi”; bir defa buradan başlamak lazım antrenörlük işine. Yani, bunlar eğiticiler, bunları eğitecek bir sistem kurmak gerekiyor, onun arkasından yetişen antrenörlerin kendisini yetiştirdiğine dair takip edecek bir sistem kurmak gerekiyor ve onun arkasından da, onun çıktıkları olarak “Sporcuları bir antrenör nereden nereye taşıdı?” diye bunu devamlı takip etmek gerekiyor. Biz bunları yapamazsak daha çok dopinge karşılaşırsınız Türkiye’de. Yani, kendisi yetersiz olan antrenörler yeterliliği ilaçlarda arayabilirler, yeterliliği dopingde arayabilirler. Dolayısıyla, biz çok karşılaşırsınız bunlarla. Onun için, bu sistemin yeniden valide edilmesi gerekir mi diyeyim, sistemi yeniden şekillendirmek mi gerekir? Bence bu sistemi yok sayıp, tamamen yok sayıp bu sistemi, dünyada birkaç ülkeye bakıp Türkiye’ye özgü yeni bir sistem kurmak lazım çünkü böyle bir sistem yürümüyor, yürümediği gerçek. Bence bizim şampiyonlarımızın kişisel kabiliyetleri var; antrenörler onlara fazla bir şey katmıyorlar.

ERSAN KARA – Almanya’da bir örnek verebilir miyim?

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Verebilirsiniz ama, yani, bunu raporun başında bir yere yazmak lazım. Yani, tabii ki verebilirsiniz. Yani, raporun başında bir yere bunu yazmak lazım ki bizim antrenörlerle bu işin gidemeyeceğini, sonuç olarak bu antrenörlük sisteminin yeniden düzenlenmesi gerektiğini ve ciddi ölçüde ele alınması gerektiğini, her önüne gelenin antrenör olamayacağını, olanların da böyle bir haftalık, on günlük, üç aylık kurslarla antrenör olunamayacağını herkesin bilmesi lazım yoksa hepimiz antrenörlüğe soyunacağız ya bir haftalık kurslarla, on beş günlük kurslarla daha sonra hepimiz antrenör olacağız yani. Hiç olmazsa bir karta yazarız ya.

MEHMET HİLAL KAPLAN (Kocaeli) – Benim var.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Var mı?

Bak, varmış mesela.

BAŞKAN – Ama o çekirdekten ya, Hilal Bey’i dinledim ben, tamam, çekirdekten bayağı. Dört-beş yıl...

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Yani, tamam, sorun yok. Yani, biz de alabiliriz sonuçta, bu kadar dert değil ya yani biz de sonuçta alabiliriz.

Yani, bu kolay kolay alınamayacak ve kolay kolay ulaşılamayacak bir şey olmalı ve insanların uzmanlığı gibi olmalı diye düşünüyorum ve teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz Mehmet Bey.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Bak, şimdi, burada var, gösteriyor Hocam: Olimpiyatta 1’inci olan sporcular en az 2 bilimsel spor aktivitesine katılmak şartıyla, 1, 2, 3 ve 4’üncü kademe antrenör yetiştirme kursundan muaf tutularak 5’inci kademe teknik direktör yetiştirme kursuna gidebilirlermiş.

BAŞKAN – Evet.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Yahu, Allah aşkına, adam kabiliyetli sporda; oldu bir madalya aldı; nasıl yetiştirici oluyor ya? Böyle bir şey olmaz.

Neyse Hocam.

BAŞKAN - Raporda antrenörlükle ilgili kısmı biraz geniş bir şekilde değerlendirdik.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Tamam, teşekkür ederim.

BAŞKAN – Tabii, sizin de ifade ettiğiniz gibi -gerçekten önerilerinize teşekkür ediyoruz- raporumuzda en başlarda yer alacak hususlardan bir tanesi de sizin işaret ettiğiniz antrenörlük sistemi ve onun denetlenmesiyle ilgili konunun etkisi.

Teşekkür ederiz

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati:15.15

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 15.28

BAŞKAN: Osman Aşkın BAK (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Adem TATLI (Giresun)

SÖZCÜ: Fatih ŞAHİN (Ankara)

KÂTİP: Gönül BEKİN ŞAHKULUBEY (Mardin)

----- 0 -----

BAŞKAN – Şimdi de Komisyon raporuyla alakalı olarak İlker Altıntaş, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığında veteriner hekim.

Raporun özellikle tabii sizi ilgilendiren tarafı at dopingi, atlara yapılan dopingle ilgili husus, bir bahis oyunu, dolayısıyla o konudaki sizin rapordaki düşüncelerinizi alalım.

Buyurun İlker Bey.

İLKER ALTINTAŞ – Benim bu rapordaki konum bölüm olarak at yarışlarında dopingle mücadele. Bununla ilgili mevcut hukuksal ve kurumsal yapıya ilişkin bilgi verdim.

At yarışları dünyada ve Türkiye’de sportif faaliyetler arasında yer almaktadır. Bu nedenle yarış atlarında uygulanan doping de sporda doping kapsamında yer alıyor. Bizim yalnız mevcut uygulamada 1955 yılından beri devam eden Yüksek Komiserler Kurulu diye bir yapımız mevcut. Bu yapı bünyesinde buna bağlı laboratuvarlarda analizler yapılmasından dolayı herhangi bir aksaklık mevcut değil. Dolayısıyla mevcut sistemimizde herhangi bir sıkıntı yok. Burada sadece mevcut hukuksal ve kurumsal yapıyı yapılacak yeni yapılanmaya örnek olması açısından ele aldık. Söyleyeceklerim bu kadar.

BAŞKAN – Soru soracak olan var mı?

Buyurun Mehmet Bey.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Sizin laboratuvarları kim akredite ediyor? Laboratuvarlar kime ait?

İLKER ALTINTAŞ – Bizim şu anda 2 tane mevcut laboratuvarımız var. Birincisi, Etlik Veteriner Kontrol Merkez Araştırma Enstitüsü. Bu laboratuvarların iki türlü akreditasyonu var. Birincisi; Türk tarafından akredite oluyor. İkincisi de uluslararası taraflar tarafından, mesela, “AORC” dediğimiz dopingle ilgili organizasyon tarafından “comperance test”lere katılıp bunlarda yüzde 100 başarı sağladıktan sonra başarılı çalışma yapabiliyor.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Kaç yıl süreli?

İLKER ALTINTAŞ – Bu büyük testler her yıl yapılıyor, her yıl devam ediyor, numuneler geliyor, daha doğrusu dünya üzerindeki tüm laboratuvarlara. Bunda başarı sağlayanlar devam ediyor, sağlayamadığı zaman düşüyor akreditasyonu.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – “İki laboratuvarımız var.” demiştiniz, bir tanesi nerede?

İLKER ALTINTAŞ – Birisi Pendik’te, onun akreditasyonu yok yani şu anda sadece Ankara’da sadece akreditasyon var. İstanbul Pendik’teki çalışmalar daha devam etmekte.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Peki, rapora bunları yazdınız mı?

İLKER ALTINTAŞ – Yazdık, raporumuzda var.

BAŞKAN – Tabii, bu husus bizim açımızdan da raporda yer alıyor. Öncelikle tabii, sporda her türlü etik olmayan davranışa karşıyız dolayısıyla buradaki mücadelenin daha etkin bir şekilde yapılması için de raporumuzda ilgili görüşleri aktaracağız.

Evet, bu konuda söz isteyen? Yok. Devam edelim o zaman.

Şimdi, spor hukuku konusunda Mehmet Yoğurtcuoğlu Bey, rapordaki hukuksal boyutu sizden dinleyelim, mevcut hukuki durumu, altyapıyı.

Buyurun.

MEHMET CEMAL YOĞURTCUOĞLU - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın milletvekilleri, belki sayın Komisyon üyeleri hatırlarlar, burada yapmış olduğum sunumda içerisinde bulunan sıkıntıları ve mevcut durumu biraz sizlere açıklamaya, izah etmeye çalışmışım, bunun daha detaylı bir şekli bu raporun içeriğine girecek.

Buradaki konu nedir? Öncelikli olarak dopingle mücadelede spor anlamında mevcut kurumların arasındaki ciddi sıkıntılar, bu kurumlar arasındaki koordinasyon problemleri. Bu kurumlar kimlerdir? Spor federasyonları, mevcut durum itibarıyla Spor Genel Müdürlüğü ve şu anda dopingle mücadeledeki yetkin kurum olan TMOK bünyesindeki Dopingle Mücadele Komisyonu olmak üzere, bu işi yürüten kurumlar arasındaki hukuki sıkıntı, iletişim sorunları ve tabii bunun doğurduğu, daha sonra dopingle mücadelede uluslararası boyutta bizim karşılaştığımız sıkıntılar bu raporda bu şekilde belirtildikten sonra, olması gereken hususların tabii ki bu raporda yer alması gerekmektedir. Nasıl bir dopingle mücadele sistemi, kurumu oluşturmamız ki hem uluslararası anlamda hem de kendi ülkemizde bu işi en doğru şekilde yürütebilelim? Neden? Çünkü, biz artık, ciddi anlamda uluslararası boyutta mimlenmiş, çok kötü repütasyonu olan bir ülkeyiz. Bunu en iyiye getirmek, bu mücadeleyi en sıkı yapmaktan geçiyor. Bunu bu şekilde raporumuzda ciddi anlamda belirttik ve belki, herhâlde raporun en sert olan bölümlerinden biri bu bölüm çünkü biz gerçekten var olan resmi çizdik. Biraz önce, Mehmet Bey söyledi “Burasi Komisyon, burada her şey söylenecek çok net bir şekilde.” dedi.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Ağabey, hiç baskı yok bizde.

MEHMET CEMAL YOĞURTCUOĞLU - Aynı şekilde, tüm kurumların neden kendine düşen görevleri yerine getirmedikleri, getiremedikleri -bu ikisi de farklı değerlendirilebilir- neden olmadığı, bunun ne şekilde yapılırsa ancak sonuca varılabileceği, “bağımsızlık” kavramından bu ülkenin artık ne anlaması gerektiğini ve spor kurumlarına bu bağımsızlığı bir şekilde artık temin edip, tesis edip hukuki desteğini de verdikten sonra, en iyi şekilde yürütmek gerektiğini ve bunlarla birlikte özellikle doping alanında uzmanlaşmış, konusunun uzmanı kişilerin bu işlerde görev alması gerektiğini, aksi takdirde mevcut durumların ortaya çıkacağını belirttik. Birtakım yürütülen hukuki süreçler hakkında da bilgi veriyoruz raporda. Yani, neden 48 sporcunun dopingli çıkarak büyük bir skandala imza attığımızı, bundan sonra artık nasıl çalıştığını dopingle mücadelenin hukuk anlamında, bu raporda hepsi yer alacak detaylarıyla.

Bunun dışında benim ilave edebileceğim bir şey bulunmamakta, sorular olursa cevaplarım Sayın Başkan.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Tabii, ben de... Hukuksal yapı açısından belirtilmiş, Gençlik ve Spor Bakanlığının, yanılmıyorsam, 2007 yılında, kadük kalan bir yasa teklifi var, yeniden 2012 yılında bir tasarı çalışması var. Bunları sizler gördünüz. Bizim arzumuz, diğer ülkelerde gördüğümüz gibi, hukuksal altyapının etkin bir şekilde temin edilmesi ve bununla ilgili olarak da raporda doping olayı meydana geldikten sonraki süreç çok etkin bir şekilde, verimli bir şekilde yürütülmeli. Çünkü, bir doping olayı tespit ediliyor, bunun cezasının verilmesi, süreçleri ilgili federasyonlar tarafından yapıldığı için, bazı eksikliklere ve uzun zaman alan prosedürlere yol açıyor. Onun için, bizim incelediğimiz yerlerde gördüğümüz de şu: Bu süreç belirlenen yapılar tarafından çok kısa sürede tamamlanıyor, soruşturma çalışması etkin bir şekilde belirlenen komisyonlar tarafından yapılıyor, bunlar federasyonlar tarafından değil, Dopingle Mücadele Komisyonuna verilen bağlantılı bir yapı tarafından çok kısa sürede yapılıyor ve karmaşa ortadan kalkıyor. Şimdi, bizde mesela kamuoyundan da takip ettiğimiz gibi, verilemeyen, geç verilen cezalar, federasyonlar tarafından indirimli olarak verilen cezalar, hepsi uluslararası yapıya ve uluslararası sisteme ters. Ve ne oluyor? Bu noktada bize uyarılar geliyor uluslararası federasyonlardan, işte, bizim sporcuya iki yıl verilmesi gerekirken, açık ve net şekilde varken, bize federasyonumuz, disiplin kurulu tutup bir yıl ceza veriyor, sonra uyarı geliyor, deniyor ki: “Siz bunu yapamazsınız.”, “Yaparım.”, “Yapamazsın.” işte, bir sürü tartışma; ardından, işte hukuksal altyapı eksik olduğu için de antrenörlerle ilgili verilmek istenen cezalar ama hukuksal altyapısı olmadığı için, neticelenmeyen bir süreç. Dolayısıyla, bizim bu raporda arzu ettiğimiz şey: Dopingle mücadeledeki hukuksal altyapının sağlam bir şekilde, net bir şekilde ortaya konması ve bunun bir yasal zemin gerekiyorsa yasal zemine, yönetmelik gerekiyorsa yönetmelik zeminine oturtulması. Bu, “sporda dopingle mücadelenin çok önemli bir ayağı” diye düşünüyorum.

Mehmet Bey, buyurun.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Çok teşekkür ederim.

Adaşız galiba, değil mi?

MEHMET CEMAL YOĞURTCUOĞLU - Evet.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Şimdi, bakalım ne kadar anlaşıyoruz.

Bağımsızlıktan ne anlıyorsunuz siz, bize çok kısa anlatır mısınız?

MEHMET CEMAL YOĞURTCUOĞLU – Bağımsızlıktan? Kurumsal anlamda mı, kelime anlamda mı?

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Kurumsal anlamda, tabii ki birbirini kapsayan şeyler onlar.

MEHMET CEMAL YOĞURTCUOĞLU - Kurumsal anlamda bağımsızlık, özellikle spor aktivitesini örgütleyen, yöneten, onun en üst kurumu olan şekilde kurumsal özgürlük, bağımsızlık şunu gösteriyor: Özellikle devlet otoritesinin alacağınız kararlara olan müdahalesinin neredeyse sıfıra indirilmesi gereken, alınan kararların bütün evrensel spor kuralları, doktrinleri, yerleşmiş hukuk kuralları doğrusu içerisinde verilen bağımsız kişilerin... Bağımsız kişiler kimdir? Elbette ki kurumlar tarafından atanırlar ama aldıkları kararların bağımsız şekilde verildiğinden şüphe duymayacağınız kişiler olan, uzman olan -bağımsızlık burada çok önemlidir çünkü kişilerin içinde bulunduğu bir kurumdur bağımsız kurum. Bizim ülkemizde buna benzer örnek verebileceğiniz kurum sayısı neredeyse yok gibi bir şey, hele hele sporu idare eden kurumlara baktığınızda yok denilebilecek bir şey gibi söyleyebilirim.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Bir taraf aksadı yalnız.

Şimdi, bak, bir kurum oluştururken kurumun yönetilme biçimi ve arkasından, bütçesi birlikte gelir, yönetilme biçimi ve bütçesi birlikte gelir. Şimdi, bir kurum oluşturduğumuzda sizin dediğiniz teorik yapıyla yaparsak bütçesini de o kurumun bulması lazım yani “bağımsız” dediğimiz zaman o kurumun kendisinin bulması lazım bütçesini. Çünkü bu, çok önemli bir konu, çok tartışmalı bir konu, siyasetin en tartışmalı konularından bir tanesi bu yani genel siyasetin en tartışmalı konusu bu yani sadece bu, özel, spora ait bir şey değil.

MEHMET CEMAL YOĞURTCUOĞLU – Doğru, siyasiler çok tartışıyorlar kendi aralarında. Bence tartışılacak bir konu değil, ona bir izahat yapacağım şimdi. Sizin gireceğiniz yeri çok iyi anladım ben, doğru.

Buradaki konu şu: Bir kurumun özerk olarak veya bağımsız olarak faaliyet göstermesindeki mali hususlar gösterdiği faaliyet koluyla çok doğru orantılıdır. Nasıl? Tamamen kamu yararı düşünerek bir faaliyet meydana getiriyoruz ki doping tamamen budur; onun için zaten kurallarının sertliği, uygulanma şekli, devletler üstü bir husus olması artık. Sizin burada, bu kuruma devlet katkısı sağlıyor olmanız o kurumun bağımsız faaliyet göstermesini engellemez. Bu benim kendi şahsi fikrim ve benim gördüğüm bağımsızlık şeyi bu. Çünkü dünyadaki bütün örneklerinde elbette ki devlet... Çünkü büyük maliyetler gerektiriyor artık Mehmet Bey büyük maliyetleri karşılayamazlar. Ama ne oluyor? Uygulamada nasıl gerçekleşiyor? Devlet bu sistemi çalıştırmaya başladıktan bir süre sonra bu kurumlar kendilerine gerçekten ayakta durabilecek imkânlar sağlıyorlar ama sıfırdan bunu sağlamak mümkün değil. Olimpiyat Komitesi örneği vereyim. Olimpiyat Komitesi kurulurken veya CAS kurulurken bunların maliyetleri öncelikle belli kurumlar tarafından karşılandı ama uygulamada sonra baktılar, aynı sizin dediğiniz gibi “Bu bağımsız bir kurum olacaksa buralardan alma ne kadar sağlıklıdır?” dendi ama bu süreçte zaten bu kurumlar kendi ayakları üzerinde durabilecekleri sistemi oluşturmuşlardı. İşte, dediğiniz gibi, numuneler, yapılmış olan başka faaliyetler, organizasyonlar bu kurumları güçlü kurumlar hâline getirdikçe bağımsızlık peşinden geliyor ekonomik anlamda da ama şu aşamada çok zor, hele bizim ülkemizde imkânsız. Çünkü böyle bir şey sistemimiz oluşmamış durumda.

Bir de ben hep onun iddiasındayım, devlet bu tip kurumlara, özellikle spor faaliyeti gösteren ya da kamusal faaliyet gösteren kurumlara mali destek sağladığında her türlü denetim ve gözetim yetkisinin kendisinde olduğu gibi bir izlenime kapılıyor. Dünya örneklerine baktığınızda... Tabii ki parayı verdiğinizde bir denetim yetkiniz olacaktır ama bu, esasın içine girmeyi gerektirmez kesinlikle. Bizde esasa girilen çok tehlikeli bir denetim yapılıyor. Yani, siz parayı verdik diye “Bu doğru kişiden mi doping numunesi almış? Bunu yapamaz. Hukuk doğru mu işliyor? Disiplin kurulu kararı doğru mu verilmiş?” e girerseniz o zaman burada sistemde ciddi bir çatırdama olur. Mesela yurt dışına gittiğinizde, bu konuyu açtığınızda insanlar şaşırıyor. “Yok, doğru, devlet verir bizde parayı, o kadar.” diyor. “Sadece paranın harcama gelir kalemleri olarak” diyor o da siz yanlış yere para harcadınız şeklinde değil, bel gelendirmiş misiniz, açık var mı? Bu kadar denetim. Onun dışında, siz bir danışman almışsınız örneğin, eğitim vereceksiniz. İşte, dediniz ya “Eğiticileri eğitmek.” buna da çok yüksek paralar ödemişsiniz, olabilir. Siz buna kadar müdahaleye başladığınız zaman, işte o zaman tehlike başlıyor. Çünkü, bu sistemin, bu kurumların kendi iç dinamikleri var ve siz bunu anlayamayabilirsiniz. Sporda da bu vardır, içinde olan insanlar olarak biliriz. Yani, bir sporda “Bir futbolcuya siz niye bu kadar transfer ücreti ödediniz?” diye mali müdahaleye girerseniz bu sporun bütün dengelerine ters çünkü sporun ayrı ekonomik dinamikleri var, biz bunu önceden de öngöremiyoruz, kestiremiyoruz da. Onun için kastettiğim mali denetim ayrımı burada yapılmalı ama işte biz de henüz daha bu ayrımı kurumsal anlamda yapamadık yani devlet bu parayı veriyor ve diyor ki: Ben en ince kılcal damarına kadar bunun hesabını sorarım. Şimdi, hem kuruma güvenmiyorsunuz hem onu özerk yapmaya çalışıyorsunuz hem ekonomik anlamda bağımsız kalmıyor. O zaman hiç yapmayın, böyle devam etsin. Bir yerlerden bu sisteme girişmek lazım, benim öngörüm bu yönde. Bilmiyorum, izah edebildim mi?

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – İzah ettiniz tabii yani çünkü savınız bu sizin. Yani, herkes kendi savını izah eder, bu çok zor bir şey değil.

Buradaki sorun sadece bu değil yani devlet-spor ilişkisi açısından buradaki sorun sadece bu değil. Az önce bir arkadaşımız - belki de siz söylediniz- bu konuda çok kötü durumdayız dünyada.

MEHMET CEMAL YOĞURTCUOĞLU – Ben söyledim.

BAŞKAN – Mımlendik.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – İşte, o cümle çok önemli yani o “Mımlendik.” cümlesi çok önemli. Devlet mımlenmiş bir devlet olmak istemez çünkü kendi sporcusu o alanda mımlenmişse devletin kendisi de mımleniyor demektir. Yani, böyle baktığımızda. Biz böyle bütüncül bakarız çünkü olaya. Yani “Bunu sporcu yapmış.” diye bakılmaz, “Sporcu yapmış, olabilir bir ülkenin içerisinde sporcunun hatası.” diye bakılmaz, biz genel olarak bütüncül bakarız. O zaman müdahale etme gibi bir zahmet içerisine giriyor. Zahmetli bir iş o müdahale, öyle senin söylediğin gibi değil. Yani, öyle müdahale ettiğinde çok sıkıntı çıkıyor; birincisi bu.

İkincisi, kendisinin içinde anlaşılabilir şeyler olmamalı.

MEHMET CEMAL YOĞURTCUOĞLU – Elbette. Şeffaf olmalı, bunda hemfikiriz.

Doğru anladım, değil mi, şeffaflığı kastediyorsunuz?

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Orada da onu söyleyeyim. Yani, hiçbir kurum ve kuruluşun... Bu hukuk kuruluşu da olabilir, çoğumuz anlamıyoruz ama anlaşılabilir olmamalı, çok açık, hesap verilebilir ve anlaşılabilir olmalı.

MEHMET CEMAL YOĞURTCUOĞLU – Denetime her zaman açık, her şekilde, doğru.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Ve anlaşılabilir olmalı.

Ben bunu söyleyeceğim, teşekkür ederim.

MEHMET HİLAL KAPLAN (Kocaeli) – Ben bir soru sorabilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun Mehmet Bey.

MEHMET HİLAL KAPLAN (Kocaeli) – Sevgili hukukçu arkadaşına bir soru sormak istiyorum. Bağımsızlıktan ya da özerk olmaktan bahsettiğiniz. Geçmiş dönemlerde Türkiye’de doping yapan sporcuların uluslararası camialar tarafından, uluslararası federasyon ya da kurumlar tarafından savunmaları istendiğinde bizim Gençlik ve Spor Bakanlığına bağlı hukuk müşavirlikleri tarafından savunmalarının hazırlandığı bir süreç var, bilginiz var. Böyle bir süreçte bahsettiğiniz özerk yapıyla düşündüğünüz çerçeveyi nasıl oturtabilirsiniz?

Teşekkür ederim.

MEHMET CEMAL YOĞURTCUOĞLU – Çok güzel bir soru.

Şöyle izah edeyim: Bir kere mutlaka ve mutlaka, özellikle doping konusunda işletilecek hukuki sürecin -içeriden bahsediyorum öncelikle, ülkemizden- bu oluşturulması gereken yapı bünyesinde -Sayın Başkan onu biraz zaten izah etmeye çalıştı- bünye içerisinde var olan bir şekilde tasarlanması gerekiyor.

Bir de biz ne yazık ki süreçte şunu gördük, sizin izahatınızdan bu çok güzel anlaşılıyor: Federasyonların sözde özerklik yapısında Spor Bakanlığına olan bağı koparılamadığı için hâlen Gençlik ve Spor Bakanlığı tüm federasyonlarla ilgili işlerde son söz söyleyen, onu savunan, onunla ilgili her türlü şey: -yurt dışına, oraya buraya- yapan bir görev add ediyor kendine. Dünyanın hiçbir yerinde böyle bir uygulama yoktur. Mesela, bir doping vakasında federasyon ayrı veya işte gençlik spor genel müdürlüğüyse ayrı yargılanır, sporcu bireysel olarak ayrı yargılanır. Şimdi, bizde bu çıkarılıp olay millileştiriliyor. Bu çok yanlış. Millileştirme içeride olur. Siz bağımsız, doğru bir doping yargılaması ve işleyişi yaparsınız, güzel bir şekilde işletirsiniz, bunu en güzel yaparsınız ama iş uluslararası boyuta gittikten sonra siz bunu millileştirmeye çalışırsanız bu her yönde sizin ayağınıza dolanacak bir husus olur. Verdiğiniz örnek mesela çok güzel bir örnek. Siz bu savunmaları bu yoldan çıkarmaya başladığınızda, bir, kurumsal yapınızı riske atarsınız. Burada vereceğiniz bir yanlış ifade, yanlış bir beyan sizin kurumunuzu çok ciddi sıkıntıya sokar.

İkincisi -kimse lütfen yanlış algılamasın bunu ama- iş uzmanlık gerektiren bir iş, avukat olarak da, savunma yazmak olarak da, ciddi bir uzmanlık gerektiriyor. Spor genel müdürlüğünde buna ilişkin uzmanlığı olan hukukçuyla ben şu ana kadar çok rastlaşmadım. Bu riski nasıl alabilir bir kurum? Bu da çok tehlikeli. Yani, siz bir kişiyi uluslararası ayakta savunuyorsunuz dopingle ilgili ve uzmanı değilsiniz. Çünkü orada pek çok hukukçu arkadaşım oldu, uzmanı oldukları bazı başka konular var ama doping çok hassas, başka bir konu. Siz burada buna giriyorsanız her anlamda aslında millî birtakım şeyleri de riske atıyorsunuz. Onun yerine sporcuların bireysel savunulacak şekilde bir sistemi oluşturmaya başlamamız, bunun bu şekilde düzenlenmesi...

Bir de buna bir örnek daha vereyim, siz anlattınız, neden öyle gerçekleşiyor, başımıza geldi. Şimdi, biz, bir disiplin kuruluna, federasyona itiraz ettiğimize tahkimde olayı bütün federasyon kendine olan bir saldırı olarak algılıyor. Hayır. Biz doğru ve düzgün bir

adil yargılama yapılması için bir federasyon kararına ya da disiplin kurulu kararına itiraz ediyoruz. Doğru yargılama, biz yanlış bir karar vermiş olabiliriz, biri doğrusunu versin, bilelim, bundan sonra ona göre gidelim demek olması iken tam tersine burada savunmaları yine federasyonlar kendileri hazırlıyorlar, kendi ceza kurullarının verdikleri karar, sanki onlara yapılmış bir itiraz bütün federasyona ve o spor camiasına yapılmış itirazmış gibi reaksiyon gösteriyorlar. Ondan sonra gelinen durum, şu anda kurumlar arasında irtibatsızlık, birbirlerine düşman olma –içeriden bahsediyorum- hâline düşüyor, uluslararası boyutta da yaptığımız savunmaların bir kısmının ciddi anlamda komik olması durumuna düşüyor. Yani, bugün inanın, size söylüyorum, uluslararası camiada dopingli çıkan büyük şeydeki sporcular artık “Ben o dopingi yapmadım, etten, süttten geçti.” yerine çok daha düzgün savunmalarla gidiyorlar. Nasıl gidiyorlar? İtiraf mekanizmasını çalıştırıyorlar, kurumlara yardımcı olmaya çalışıyorlar, bu şekilde savunmalar yapıyorlar. Bizde hâlâ daha yargı kurumlarını kandırabilecekleri inancıyla farklı savunmalar yapılıyor.

Sorunuzu anlamış olarak cevap verdiğimi tahmin ediyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Bence tabii, ifade ettiğim gibi, hukuksal yapının güçlü olması hem ülke sporuna bir katkıdır hem de uluslararası arenada hakkımızın aranmasında -her süreçte- etkin bir metottur. Dolayısıyla, bizim ülke olarak hakikaten spor hukukunda yeterli, değerli ve geniş bilgiye sahip hukukçulara ihtiyacımız var. Bakın, bunu nereden görüyoruz? Bir uluslararası sorun ortaya çıktığında, işte, Fenerbahçe'nin UEFA'yla tartışmasında...

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Fenerbahçe'nin katkısında görüyoruz yani.

BAŞKAN – Fenerbahçe'nin uluslararası bir... Ne diyorlar? Ünlü avukat İtalyan bilmem ne. Ne lakabı? Köpekbalığı bilmem ne filan diye gazetelerde yazıyor, değil mi yani? İsmi aklıma gelmedi şimdi, hafızamda yok. Dolayısıyla, böyle hukukçular lazım. Yani, ne diyor? CAS'taki bir davada falancayı işte o ortaya koyar. Bunlar tabii hem ekonomik boyutu olan davalar hem de ülkenin ve kulübün prestijiyile alakalı davalar olduğu için, bizim ülke olarak hem dopingle ilgili olarak hukuksal, spor hukuku olarak hukuksal alt yapımızı güçlendirmemiz gerektiği, bu konuda hem Gençlik ve Spor Bakanlığının kendi hukuksal yapısını güçlendirmesi, etkin hukuk altyapısına sahip olması gerektiği ortaya çıkıyor ve dopingle mücadele konusunda da kuracağı hukuksal yapının da tartışmalar ve boşluklar yaratmayacak şekilde net olarak oluşması gerektiğini anlıyoruz ve bu da bizim raporumuza geniş bir şekilde aktarılıyor. Ben şunu görüyorum: Bizim raporumuzdaki dopingle ilgili çalışmalar içerisinde belki de dünyada uygulamalarının olmadığı bazı önerilerimiz var. Bunlardan bir tanesi de -Mehmet Bey bahsetmedi herhâlde- spor savcılığı gibi bir yapının oluşturulması. Bu aynı zamanda hem sporda şiddetle mücadelede 6222 sayılı Yasa'nın uygulanmasındaki sorunların giderilmesinde bir örnek olacak tahmin ediyorum, böyle bir yapıyı öneriyoruz.

Evet, Ali Bey, buyurun.

ALİ ÖZ (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, değerli misafirler; öncelikle, hepinizi saygılarımla selamlıyorum.

Tabii ki aslında işin özü, bence de tartıştığımız konu doping ama esas tartışılması gereken şey bence devletin spora bakış açısı. Devlet spora nasıl bakıyor, sporun amacını ne olarak görüyor, sadece uluslararası arenada her türlü yarışmada kendini temsil eden, madalya alan, bunlarla övünen, bunlarla ekonomik gelir temin eden bir yapı olarak mı görüyor? Yoksa, sporun gerçek manada, bu ülkede olması gereken noktada olup olmadığının öncelikle iyi irdelenmesi gerektiğine inanıyorum. Biz daha önce Rüştü Hoca'mla da bazı defalar görüştük. “Finanse ediyorum.” diye eğer üzerinde baskı kurmaya kalkarsanız bu ülkede ne sporu geliştirebilirsiniz ne kendi içinizden çıkan, o kadar büyük nüfusa sahip olmanıza rağmen, gerçek manada, uluslararası arenada sizi temsil edecek öz evlatlarınızı yetiştiremezsiniz. Bir kere, bunu çok iyi bilmek lazım. Türkiye'nin dünyada elde etmiş olduğu belli alanlardaki başarıları baktığımız zaman ülkenin kendi kaynaklarından yetişen değil ithal sporcularla bir yere gittiğimizi çoğu spor dallarında görüyoruz. Bir kere, bundan vazgeçmemiz lazım. Yani, bu ülkede amatör spor kulüplerinden başlayarak hatta ve hatta bazı branşlarda sporu, çok erken yaşlarda başlanması gereken, insan sağlığıyla da yakından alakalı olduğunu bildiğimiz, sadece bedensel olarak değil, aynı zamanda ruhsal olarak da insanın iyi hissetmesine vesile olan sporu doğru tanımlamamızdan başlıyor. Yoksa, onun haricinde, şu anda görüştüğümüz konuda, doping ortaya çıktıktan sonra, bunun hukuki sürecinin nasıl olup olmayacağı aslında bir şekilde bence halledilebilecek bir konu ama sporcunun dopinge müracaat etmeden önce bunu ne amaçla yaptığını, tüm aşamalarını, devletin ciddi manada finanse ederek ve bir şey beklemeden, kurumların üzerinde baskı kurmaya kalkarak “Nasıl olsa ben finanse ediyorum, o zaman kontrol de bende.” diye bir bakış açısıyla buna baktığı zaman ne dopingin önüne geçebilirsiniz ne de gerçek manada sizi uluslararası arenada temsil edecek sporcu

yetiştirebilirsiniz. Sporcu da bunun farkında olmalı. Sporcunun, bu farkındalığa erişebilmesi için çok erken yaşlarda, hangi alanda olursa olsun, onu ne amaçla, ülkesi anlamında, ne amaçla yaptığını bilinçli olarak bir yolu katetmesi lazım. Böyle yapılırsa ben çok daha faydalı olacağına, gerçekten, millî sporcuları kendimizin yetiştirebileceğine, bu ülkenin kaynaklarının çok zengin olduğuna, o zaman ortaya çıkarılabilecek çok cevherlerin olduğuna inanıyorum. Yeter ki doğru bir metot izleyelim ama devletin buradaki katkısı “Parayı ben veriyorum, ben finanse ediyorum...” Hataları görüldüğü zaman -az önce sizin de bahsettiğiniz gibi- o bağımsız kurumlardaki herhangi bir aksamada onun mutlaka bedelini ödetmesi lazım ona, onda bir itiraz yok. Yani orada gerçekten kuvvetli bir denetim mekanizması kurmalı ama o denetim mekanizmasına gelmeden önce devlet bu alandaki tüm imkânları kendisi sağlamalı, sonuç almaya ve ülkesinde sporu hangi amaçla yaygınlaştırdığını, gerçek, felsefi amacının ne olduğunu ortaya koyması lazım. Biz Türkiye’de yıllardır bence bunu başaramıyoruz. Yani çok erken yaşlarda eğitmiyoruz, belli alanlardaki sporcularımız spora geç başlıyor. Şimdi, bakın, yarışmalar oluyor, mesela, sizin döneminizi hatırlıyorum ben, Güreş Federasyonunda olduğunuz bir dönemi. Ne oldu? Gittiniz tonlarca madalya aldınız, bu ülkenin kendi kaynaklarıyla. Ben inanıyorum ki siz sadece bir komisyon başkanı, bir milletvekili değilsiniz; aynı zamanda, sporun içinden gelen, bu işlerin farkında olan, görev verildiği dönemde Türkiye’nin güreşte... Bir döneminiz var Dünya Şampiyonası’nda, müthiş bir başarı. Biz ısrarla başarıları emsal almıyoruz -başarısızlıklar üzerinden- siyaseti sporun içerisine çok müdahil kılarak elde ettiğimiz başarıları bile kendi elimizle ortadan kaldıran bir ülkeyiz. Demek ki niyetimizin halis olması lazım, işi bilene vermek lazım. Devletin de bunu finanse etmesinin karşılığında “Her türlü hakkı, spora müdahale ederim.” noktasından uzak durması lazım.

Sözün özü: Bu bir mantalite değişikliği gerektiriyor. Yazılı kanunlarla ne yaparsanız yapın, eğer niyetiniz ve varmak istediğiniz yer uyuşmuyorsa, örtüşmüyorsa uygulamada onlarla çok da başarılı olacağınız kanaatinde değilim ama tabii ki bu Komisyonun mutlak suretle bu tip önerilerinin olacağına -raporu da inceledim- öyle önerilerinin olacağına da inanıyorum. Çünkü gerçekten, bu konuda birikimli, deneyimli, işin farkında olan, sporun gerçekten ülke için ne anlama geldiğini bilen, başta Komisyon Başkanımız olmak üzere, iyi bir yöntem izlediğimizi düşünüyorum. Özellikle de katkılarından dolayı ben huzurunuzda Komisyon Başkanına, yani size Osman Bey, farkındalığınızdan ve izlemiş olduğunuz metottan dolayı, tüm çalışmalarımızdan, bugüne kadarki süre içerisindeki açık sözlülüğünüzden dolayı da herkesin huzurunda teşekkür ediyorum, sağ olun.

BAŞKAN – Çok teşekkür ediyorum.

Evet, hukuksal olarak konuyu ifade ettik. Ben tabii, spora devletimizin ciddi kaynak ayırdığını, bu konuda gerçekten, dünyada hem tesisler açısından hem diğer açıdan ciddi kaynak ayırdığını görüyorum bir spor adamı olarak. Sayın Başbakanımız bu konuda çok hassas ve bu konu üzerinde Hükûmette çeşitli yatırımları yaptığını şahidiz. Tabii ki bizim daha başarılı olmamız gerekiyor. Bunu hep beraber kendi içerimizde değerlendirmemiz gerekiyor. İşte, bu bir vesile. Bu Komisyonun kurulması için ve Komisyonun her şeyi net bir şekilde araştırması ve sonuçlarının bulunması noktasında Sayın Başbakanımızın da bize görüşleri, önerileri var. Dolayısıyla, bu Komisyonun çalışmasının hakikaten sporun yönetiminde ve uluslararası arenadaki başarısının artmasına büyük bir katkı sağlayacağına inanıyoruz. Bu yüzden şahsım olarak ve Komisyon üyelerimiz de hakikaten alanında, hukuk alanında olsun, tıp alanında olsun, eczacılık alanında olsun ve spor yöneticiliği alanında olsun değerli arkadaşlarımız var.

Tabii, burada federasyon başkanlığı yapmış 2 Komisyon üyesi var. Bir tanesi arkadaşımız Mesut Dedeoğlu, hakikaten kendisi de sekiz yıl federasyon başkanlığı yaptı, ben de dört yıl federasyon başkanlığı yaptım. Dolayısıyla gerçekten Komisyondaki arkadaşlarımız, diğer arkadaşlarımız da kulüplerde yöneticilikler yaptı. Dolayısıyla belli bir birikim ve şeyi var. O yüzden ben bu Komisyonun raporunun verimli ve etkin bir rapor olacağına yürekten inanıyorum. O yüzden de hem uzmanlarımızın katkılarıyla hem de üyelerimizin katkılarıyla geleceğe ışık tutacak, sporda yeni bir vizyonu, yeni bir yaklaşımı ortaya koyacak görüş ve önerileri içeren bir rapor olacağına inanıyorum.

Ali Ağabeyin de bizim için söylediklerine teşekkür ediyorum.

Devam edelim, Mehmet Sinmez Bey, siz editörlük yapıyorsunuz. Nadir Bulak Bey, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı. At yarışlarıyla ilgili şeyleri söyledik. Sizin de tabii teknik yönden, özellikle yaşadığınız bir sorun var, takviye edici gıdalar ve biz buna ergojenik yardım ve diyoruz ama kontrolsüz bir şekilde ülkemize ve sporculara ulaşan bir “yardım” diyor ama aslında yardım mı oluyor, zarar mı oluyor, onu doping açısından iyi değerlendirmek gerekiyor.

Buyurun Nadir Bey.

NADİR BULAK – Sayın Başkanım, sayın milletvekillerim ve değerli katılımcılar; öncelikle hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Ben Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığında gıda takviyeleriyle ilgili olarak yaptığımız uygulamalar hakkında ve bu raporun hazırlanmasında gıda takviyeleriyle ilgili bölümü özetleyerek... Bir de sunum hazırladım, Sayın Başkanım, müsaade ederseniz sunum üzerinden devam etmek istiyorum. Yani burada bir özet çalışma var, yani raporun özeti.

Bizim gıda mevzuatımız, 5996 sayılı Veterinerlik Hizmetleri Bitki Sağlığı, Gıda Ve Yem Kanunu çerçevesinde şekillenmiş 2010 yılında yürürlüğe girmiştir. Gıda takviyeleri de bu mevzuat çerçevesinde alt düzenlemelerle belirlenmiştir. Bunların yönetmelikleri ve tebliğleri yayınlanmıştır.

Takdir edersiniz ki 2010 yılından bugüne, işte haziran ayı itibarıyla üç yıl, hatta dört yıl olacak, yönetmeliklerimiz bizim 2011 yılının sonuna doğru yayınlandı, 2012 yılı itibarıyla yürürlüğe girdi ve 2012'den beri iki yıldır biz Avrupa Birliği'ne uyum çerçevesinde çıkartmış olduğumuz bu yönetmelikleri uygulamaya geçirdik ve bu uygulamanın yenilikleri devam ediyor.

Şimdi, öncelikle, tabii, takviye edici gıdanın ne olduğu, sporcu gıdasının ne olduğuyla ilgili şöyle bir iki cümleyle kısa bir tanım yapayım. Takviye edici gıda: Normal beslenmeyi takviye etmek amacıyla vitamin, mineral, protein, karbonhidrat, lif yağı vesaire gibi ürünlerin biyoaktif maddelerin işte karışımların, kapsül, tablet, pastil, tek kullanımlık doz, paket, sıvı, ampul, damlalıklı şişe ve diğer benzeri sıvı veya toz formları hazırlanarak günlük alım dozu belirlenmiş ürünleri ifade etmekte. Yani bunlar bir ilaç değildir, beslenmeyi takviye etmek üzere hazırlanmış ürünlerdir.

Sporcu gıdaları ise, spor yapanların özel...

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) - İlaç değil yalnız farmasötik teknolojiyle yapılmış ürünlerdir.

NADİR BULAK – Evet, ilaç kapsamında değil bunlar.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) - Evet ama teknolojisi ilaç teknolojisi.

NADİR BULAK – İlaç teknolojisi ama ilaç değil, sunumu ona benziyor evet.

Sporcu gıdaları ise spor yapanların özel beslenme ihtiyaçlarını karşılamalarına ve performanslarını en iyi düzeyde göstermelerine yardımcı olmak amacıyla özel formüle edilmiş karbonhidrat miktarı yüksek ürünler, sporcu içecekleri ve protein ve protein bileşenleri içeren ürünler olarak tanımlanıyor.

Şimdi, görüldüğü üzere buradaki hem takviye edici gıdalar hem de sporcu gıdaları beslenmeyi desteklemek üzere hazırlanan gıdalar. Yani hastalıkları iyileştiren, tedavi eden ya da doping maddesi olarak kullanılmak amacıyla yapılmış ürünler değil.

Şimdi, tabii, Bakanlığımız bu yeni kanunla birlikte bir yönetmelik yayınlamıştır. Takviye edici gıdaların, üretim, işlenmesi ve piyasaya arzına ilişkin yönetmelik takviye edici gıdaları onay kapsamına almış ve onay alınmayan ürünlerin piyasaya arzını yasaklamıştır. Yani şu anda kanunumuzda ürün onayı olmasına rağmen hiçbir gıda maddesine ürün onayı verilmemekte ancak takviye edici gıdalar için bu özel durumundan dolayı yani suistimallerin çok fazla olmasından dolayı bu gıdalarda takviye edici gıdalar onay kapsamına alınmıştı. Geçtiğimiz ağustos ayı itibarıyla yani 2013'ün ağustos ayı itibarıyla bu ürünlerle ilgili komisyonlar oluşturulmuş ve bu ürünlere onay verilmeyle başlanmıştır.

Şimdi, tabii, bu ürünlerin, takviye edici gıdaların özellikle diğer gıdalardan farklı olması nedeniyle ve bunların da piyasaya ilaçmış gibi satılması değerlendirildiğinde Bakanlığımıza ciddi manada şikâyetler geldi. Yani biz halkı istismar eden birçok ürünü tespit ettik, bunlarla ilgili idari yaptırımlar yaptık. Bu bağlamda, yine biraz önce bahsetmiş olduğum yönetmelikte 15 kişiden oluşan bir komisyon oluşturuldu ve takviye edici gıdaların gerek yurt içinde üretimi gerekse yurt dışından ithalat aşaması bu komisyon üyeleri tarafından incelenerek bunlara ürün onayı verilmekte ve bu ürün onayları verildikten sonra üretime ve satışına müsaade edilmektedir.

Şimdi takviye edici gıdaların resmî kontrollerinden bahsedeyim.

BAŞKAN – Nadir Bey, biraz kısa geçelim çünkü biz raporda bunları... Bize sadece şunu özet olarak: Bu takviye edici gıdalar, bunlar nasıl giriyor, bununla ilgili prosedürde neler yapılmalı, kontrol yeterli mi, bunun için ne gerekiyor, kanuni bir düzenleme ilaveten gerekiyor mu, bunlara kısaca değinirseniz...

NADİR BULAK – Şimdi efendim, bir de şu ürün takip sisteminden de bahsederek hemen oraya geçeyim.

Şimdi, biz Bakanlık olarak yeni bir uygulamaya geçtik “ürün takip sistemi” diye, işte bu suistimalleri önlemek için ürünlerde bir takip sistemi kod numarası verilecek. Bu yıl için ihtiyari, şu anda isteğe bağlı ancak önümüzdeki yıl itibarıyla zorunlu hâle gelecek. Yani belli ürünlerde her üründe değil ama takviye edici gıdalar da bu kapsamda

Şimdi, tabii, yaşadığımız sıkıntılarla ilgili bizim Bakanlığımızın...

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Bu durdurulan sistem mi bu?

NADİR BULAK – Evet, durdurulan sistem. Yani iyi niyetle hazırlanmış olan bir şey ama tabii tartışılabilir.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Niyetinizden en ufak kuşkumuz yok.

NADİR BULAK – Çünkü şöyle bir durum oluyordu Sayın Vekilim: Bu olay, biz bu adamları yakalıyoruz ve bunlar diyorlar ki: “Bu ürün benim ürünüm değil.” İspatlayamıyoruz, hâlbuki onun ürünü. Diyor ki: “Başka yerde fason üretilmiştir” falan gibisinden, hiçbir şey olmazsa en azından buna bir faydası olacağını düşünüyorum, bunu da antirparantez söyleyeyim.

Şimdi, takviye edici gıdalar ve sporcu gıdalarının hastalıkları önleme, iyileştirme gibi fonksiyonlarının olmadığı, kontrolsüz bir şekilde tüketilmesi durumunda kullananların sağlıklarını olumsuz yönde etkileyeceği konusunda toplumu bilinçlendirme çalışmasının yapılması, öncelikle halkın takviye edici gıdanın ne olduğunu ve bunları kullanırken dikkatli olmaları gerektiği, istismara gelmemeleri konusunda... Çünkü bu tarz ürünler, özellikle bizim tespit ettiğimiz konular, işte kilo verdirici, işte cinsel performansı artırıcı falan tarzı ürünlere ilaç etkin maddeleri katılarak bu ürünler piyasaya sunulmakta. İnsanların da tabii, zafiyeti olduğu için bu konularda bu ürünleri alıp satmaktadır. Bugüne kadar doping ile ilgili olarak Bakanlığımıza, bize bu takviye edici gıdaların doping ile suistimal edildiği konusunda çok fazla bir şey gelmedi. Yani bizim bu konuda bir çalışmamız olmadı, yani doping maddesi ihtiva etmesi boyutuyla. Daha ziyade genel olarak halk sağlığının korunması ve tüketicinin aldatılmaması yönünde genel kitlelere hitap ettik ancak bu çalışmayla birlikte, bu takviye edici gıdaların veya diğer gıdaların bünyesindeki doping maddeleriyle ilgili tespitlere ilişkin de laboratuvarlarımızı geliştirip ona göre de altyapıyı oluşturmamız lazım.

Ürün takip ve doğrulama sisteminden bahsettim.

Ürün onayı olmayan yurt içinde üretilmiş ve yurt dışından ithal edilen ürünlerin Türkiye’de kesinlikle satışına müsaade edilmeyecek. Bu ürünlerde onay numarası olacak etiketlerin üzerinde hem ürün takip sistemi hem de ürün onayıyla birlikte biz böyle bir önlem alma yoluna gittik. Bu uygulamaların hepsi yeni, yani bu işe paralel olarak, dopinge.

Bir de takviye edici gıdaların, sporcu gıdalarının satışının denetim sorununa geldiğimizde, her türlü ürünün satışıyla ilgili kriterleri belirleyen, iş yerlerinin taşınması gereken genel koşullar dışında özel bir düzenleme bulunmamaktadır. Yani bizim -takviye edici gıdalar gıda satış yerlerinde, her yerde satılabilir- bunun için özel bir düzenlememiz yok yani sadece şuralarda satılabilir şeklinde bir düzenlememiz bulunmamakta. Dolayısıyla, bu bir gıda maddesi, ona dikkat çekmek istiyorum, yani özel bir ürün gibi gözükse bile netice itibarıyla gıda maddesi, bir ilaç değil.

ALİ ÖZ (Mersin) – Ama kimse gıda olarak kullanmıyor.

NADİR BULAK – Kullanmıyor, sıkıntı orada. Ama efendim, şimdi, şöyle: Bu ürün bileşimine, doğasına, mevzuatına uygun üretildiği zaman, aslında protein, karbonhidrat, vitamin, mineral içeren masumane bir ürün. Ama ne yapıyor üretici? İçerisine ilaç etkin maddesini katıyor, ondan sonra, bu bitkisel üründür diye satıyor. Sildenafil katıyor, sibutramini katıyor, ondan sonra vatandaş onu alıyor, bunu şey olarak... “Aa, bitkisel ürün, zayıflatı beni.” diyor. Hâlbuki ilacın ta kendisi, hatta yüksek dozda koyuyorlar. Yani böyle bir bilinçsizlik var.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Bunların İnternet’ten satışı serbest, değil mi?

NADİR BULAK – Serbest, müdahale de edemiyoruz yani. Birçok girişimlerimiz oldu bununla ilgili ama sonuca varamadık.

Benim özetle, zamanın kısıtlı olması nedeniyle... Raporda bunları detaylı anlattık, bu tarzda gerekli önlemleri alacağız. Özellikle, laboratuvarlarımızda doping maddesi ihtiva eden ürünlerin şu an itibarıyla analizleri yapılmamakta ilaç etken hariç, hormonal tarzda. Onunla ilgili belki önümüzdeki dönemde yeni çalışmalar yapılacaktır.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Mehmet Bey, buyurun.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Şimdi, bu ürünleri satanlara siz özel bir ruhsat veriyor musunuz, izin mi veriyorsunuz, ne veriyorsunuz?

NADİR BULAK – Şimdi, bu ürünleri satanlara ruhsat vermiyoruz, yani bu ürünleri satan iş yerleri tamamen belediyelerden ruhsatlarını alıyor ancak 5996 sayılı Kanun gereği biz bunları kayıt altına alıyoruz, bir kayıt numarası veriyoruz, ruhsat değil. Ancak, tabii, bu kayıt numarası verilirken koşullarına bakıyoruz, satış yerlerine, üretim yerleri de dâhil olmak üzere. Ancak, yeni uygulamayla birlikte bu ürünleri üreten ve ithal eden kişiler bu ürünlerine ürün onayı almak zorunda.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Şimdi, bakın, şöyle Nadir Bey: Sizin illerdeki müdürlüğünüzün elemanları eczaneleri dolaştılar, baskı yaptılar.

NADİR BULAK – Evet.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Evet, doğru mu?

NADİR BULAK – Doğrudur.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Doğru. Bundan daha iyi satış yapabilecek bir yer var mıydı yani sizin ürünlerinizi daha denetimli, daha kurallarına uygun hizmete sunabilecek bir yer var mıydı? Yok böyle bir yer, Türkiye’de yok böyle bir yer. Ne yaptık biz biliyor musunuz sizin elemanlarınızın yüzünden, yasayı değiştirdik, Eczacılık Yasası’nı, yani elemanların yetkilerini abartarak kullanmaları nedeniyle biz Eczacılık Yasası’nı değiştirdik. Yani sen bunları anlatıyorsun da, yaşama geçişi farklı, yaşamda yansıması farklı. Ne yaptı sizin elemanlar, biliyor musunuz, “Siz ruhsat alacaksınız bunları satabilmek için.” dediler eczacılara ve “Ruhsat harcı ödeyeceksiniz.” dediler. Siz bilmiyorsunuz bunları.

NADİR BULAK – Biliyorum.

MEHMET DOMAÇ (İstanbul) – Biliyorsunuz. Biz de yasayı değiştirdik, “Sağlık Bakanlığından başka hiç kimseye, kurumlara ruhsat harcı ödemez eczacılar.” diye. Ya, bak, oyun oynuyoruz Türkiye’de, görüyor musunuz yani oyun oynuyoruz. Parlamentoyu bunlarla meşgul ediyoruz, Parlamentoyu bunlarla meşgul ediyoruz biz. Hukukçu arkadaşım da bakıyor oradan bana. Yani Parlamentoyu meşgul ediyoruz. Niye? Satılması gereken en emin yerde, en emin tarafından, en emin kişi tarafından hizmete sunulduğu hâlde, üstelik de istismar edilmediği hâlde, konunun uzmanı tarafından verildiği hâlde biz bunlara, uzmanlara böyle bir çile çektirdik Türkiye’de. Birincisi bu.

İki: Bu alanda kurulmuş televizyonlar var değerli arkadaşım, sırf bu satışı yapmak için. Televizyon, televizyon, bırak diğer öyle satışları sen. Televizyonlar var sırf bu satışı yapabilmek için ve bunların bir kısmı da bu alanın uzmanları maalesef. Bu örneği ben çok veriyorum, geçende de verdim, burada bir kez daha verdim, bir de size vereyim. Kısa ama kısa, vatandaşın biri kitap yazmış, kitapta şunu söylüyor anlatırken, diyor ki: “Şeker çocuklarımızı mayhoş hâle getirir.” Duydunuz mu bunu siz? Mayhoş hâle getirir yani “Şeker çocuklarımızı sarhoş eder çünkü şeker yıkıldığında organizmada alkol ortaya çıkar.” diyor. Bunu da yapan, bu alanın uzmanlarından bir tanesi. Tamam? Ve bunu kimse denetlemiyor. Sizin hiç haberiniz yok, sizin hiç haberiniz yok. Böyle bir şey olması mümkün değil, olanaklı da değil ve bu, Türkiye’de çocuklarımız sarhoş dolaşüyor demektir ve herkes karaciğer sirozundan ölecek -bütün çocuklar için- anlamına gelir bu ve bu Türkiye’de yapıyor ve televizyonlarda bas bas bağırılıyor. Bırakın siz suistimal edilmesini, siz kendiniz söylediniz, kendiniz söylediniz “zayıflatıyor” diye, içine şunu koyuyorlar, işte, cinsel gücü artırıyor, içine bunu... Dolayısıyla bu konuda denetim çok yetersiz, çok. Ben bir eczacı olarak bunun çok yetersiz olduğunu düşünüyorum. Bırakın, doping yapmak isteyenler zaten yaparlar.

Onun için, Tarım Bakanlığının bir an önce -yani yetki sizde de- harekete geçip bizi bu belalardan kurtarması lazım, bizi bu belalardan kurtarması lazım. Bunların çoğu belalı, sıkıntılı ve rahatsız edici. Üstelik de çok anlamsız bir şekilde yapıyor. Bunun bir tek yolu var: Reklam Kuruluna şikâyet ediyorsun, Reklam Kurulu bu reklamları durduruyor ve ceza veriyor. Sizde sistem bu kadar hızlı işlemiyor. Reklam Kurulunda daha çabuk işliyor çünkü onlar cezayı hemen veriyorlar.

Şimdi söyleyeyim ve bitireyim: Bu istismar edilen alanda ne kadar düzenleme yaparsanız o kadar doğrudur fakat uzmanları da bu işin peşine koymak lazım. Sizin uzmanlarınız bu konuda yeterli toksikolojik bilgiye sahip değil, yeterli farmakolojik bilgiye de sahip değil, ne farmakolojik ne toksikolojik bilgiye sahip. Dolayısıyla, bu bilgilere sahip insanlarla bu işin peşine düşmek lazım.

Sağ ol Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Ali Ağabey, çok kısa, ara vereceğim çünkü.

ALİ ÖZ (Mersin) – Ben de hemen çok kısa söyleyeyim o zaman. Mehmet Ağabey’in dediği tespitlere aynen katılıyorum. İlâveten şunu söylemek istiyorum: Burada doğru yapılan, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının doğru yaptığı bence bir tek şey var, o da ürün takip sistemini yerleştirme noktasındaki kararlılığı ama onun haricinde bu tip ilaçların aslında -bakın, ilaç diyorum- adı “gıda takviye edici.” Bunlar gıda takviyesi falan değil, bunlar ilaç, bunlar ilaç niyetine kullanılıyor her şeyden önce. Dolayısıyla burada, “ilaç” adı altında olan, adı “gıda”yla başlamış olsa bile, bunların bir kere satılacağı yerlerin çok iyi denetiminin olması gerekiyor, bir. Eczanelerde satılmasının esas olması gerekiyor, iki. Üçüncüsü, bunları, kullanılan spor merkezlerinde kim öneriyor, kim biliyor, kimdir bu? Ne kadar için diyecek, ne kadarını almayın diyecek. Yani burada var mı bunlarla ilgili bilgi dağarcığında bir şey olan? Sadece ne diyor: “Falan sporcuya şunu şu kadar kullandık, şöyle etkili oldu, sana da veriyorum.” Bunu diyor. Türkiye’nin bundan kurtulması lazım. Gerçekten, farmakolojik bir formüle getirilmiş olan herhangi bir şey artık gıda olamaz. Bu tablet olur, kapsül olur, toz olur, efervesan olur, bilmem ne olur, siz hâlâ bunlara diyeceksiniz ki: “Bu gıda takviye edici.” Onun için, bence, benim şahsi önerim, bunların

ruhsatlandırılması, satılması, kontrolü noktasında Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının, hele bildiğimiz, bazı hoşumuza gitmeyen şeylerin de ötesinde, halk sağlığını ve Türk sporunu düşünüyorsa mutlak suretle bu yetkisinden vazgeçip bu işi Sağlık Bakanlığına devretmesi lazım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ali Bey, teşekkür ederiz.

Oturuma on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 16.20

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 16.45

BAŞKAN: Osman Aşkın BAK (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Adem TATLI (Giresun)

SÖZCÜ: Fatih ŞAHİN (Ankara)

KÂTİP: Gönül BEKİN ŞAHKULUBEY (Mardin)

----- 0 -----

BAŞKAN – Kaldığımız yerden devam edelim.

Şimdi de Olcay Yılmaz Bey -olayın, tabii psikolojik yönünü- Spor Genel Müdürlüğünde Uzman Psikolojik Danışman olarak görev yapıyor. Bize rapor içerisinde bazı bilgiler aktarmış, ben de okudum “Sporcular neden doping yapar?”, “Niçin bu yola başvurulur?”, “Neden böyle bir eğilimleri olur?”, işte “Antrenörlerin etkisi nedir?”, “Şeyin etkisi nedir?” gibi değerlendirmeleri var.

Kısaca Olcay Hocamızdan dinleyelim.

Buyurun.

OLCAY YILMAZ – Sayın Başkanım, sayın vekillerim; bahsedildiği üzere, ben, raporda, daha çok “dopinge yönelim nedenleri, spor ve yarışma algısı, dopinge ilgili eğitimin nasıl olması gerektiği” konularında katkıda bulunmaya çalıştım. Detayları raporda var, ama hani ana hatlarıyla kısaca biraz bahsedeyim.

Bir kere, dopinge yönelim nedenleriyle alakalı olarak ortaya konulan çerçeve aynı zamanda mücadele yönteminin de nasıl olması gerektiğini belirliyor.

Az önce Sayın Vekilimin ortaya koyduğu bir tespit var. Bu anlamda doğru bir tespit, çünkü geleneksel yaklaşımda biz dopinge mücadeleyi bir terazinin iki tane kefesine gibi düşünüyoruz: Bir tarafa sporcu doping yaptığı zaman ne kadar fayda görecektir, bir tarafa da ne kadar zarar görecektir, yakalandığı zaman ne kadar zarar görecektir? Böyle bir terazide değerlendirildiğini düşünüyoruz geleneksel yaklaşımda. E, böyle olunca da ya cezaları artırıyoruz ya da buradaki ödülleri kısıyoruz ki hani bu terazide bir denge sağlansın. Ama asıl bireysel alanda mantıklı olan şudur: Bu ikisini tek bir terazi kefesine koymak -yani doping yapma davranışının bir alternatifi olarak ortaya koymak- diğer tarafta da doping yapmadığı zaman sporcunun ne yapacağını belirlemek söz konusu oluyor. Bu, daha uzun vadeli bir çözümlü gibi geliyor. Yani ikinci alternatifi seçmesi için sporcunun neler yapılabilir? İşte dopinge yönelim gerekçeleri ve durumlarına bakıldığı zaman, örneğin, işte, uzun süreli bir sakatlıktan kurtulan sporcu dopinge yönelebiliyor. Sporcu ikinci kefedeki doping kullanmak yerine hemen önünde kullanabileceği bir spor hekimi ya da bir psikolog bulduğu zaman buraya yönelme ihtimalini zaten zayıflatmış oluyorsunuz. Dolayısıyla, alternatifleri ve bu dengeyi böyle kurmakta fayda var. Ya da beslenmeyle ilgili sorunu var diyelim. Hemen ulaşabileceği bu konunun uzmanı bir diyetisyene erişebildiği zaman yine diğer kefeyi güçlendirmiş oluyorsunuz. Çünkü, sonuçta, dopinge yönelim, sporcunun dopinge yönelimi, yani sporcuların söylediğinin aksine son derece mantıklı, bilinçli ve karar verilmiş bir süreç. Dolayısıyla, o karar mekanizmasına bir yerden etki etmek gerekiyor. Bu da makulmuş gibi geliyor. Bu yönüyle bakılabilir.

Benim özellikle incelediğim diğer konu dopinge mücadele eğitiminin nasıl olması gerektiğiydi. Bakıldığı zaman, hani, dopinge mücadelenin iki tane boyutu var gibi: Birisi eğitim, diğeri de yasama boyutu. Eğitimin daha zayıf ve çok fazla işe yaramamasının sebeplerini araştırdık biz komisyonda ve hani dünyada bunun örnekleri neler var, ona baktık “ATLAS ve ATHENA” gibi dünyada dopinge mücadele eden eğitim programları var. Bunlar doğrultusunda aslında şunları görüyorsunuz: Genelde verilen eğitimler bilgi verici olmaktan öteye gitmiyor. Yani çıkıyor antrenör ya da hekimlerimiz ya da psikologlarımız -her kimse- dopinge ilgili eğitim verdiği zaman sadece konferans niteliğinde bir eğitim veriyor. Ama bu, sporcuda tutum değişikliğine, sonuçta da davranış değişikliğine yol açmıyor. Hatta, bazen, aksine, özendirici bile olabiliyor bu konuda yeteri kadar bilgisi olmayan kişiler verdiği zaman bunu. O yüzden, eğitimin içeriğinin biraz daha değiştirilmesi gerekiyor, sadece bilgi verici olmaktan öteye geçilmesi gerekiyor. Bu, özellikle, tutumları, değerleri şekillenmemiş olan ergenler ve altındaki çocuk sporcuları kapsayan işte elit olmayan sporcular ya da genç millî takımlar, genç sporcular düzeyinde daha etkili olabilir gibi görünüyor.

Eğitimin içeriğinin de konferans olmaktan öteye nasıl götürebileceği düşünüldüğü zaman bazı başka şeylerle zenginleştirmek lazım. Bunlar neler olabilir? İşte “rol oynama” dedik aktif katılımı gerektiren, ondan sonra karar verme süreçlerinin yine senaryolar şeklinde şekillendirilmesi olabilir. Bu yolla etik karar verme süreci değerlendirilebilir çocukların. “Bunlar olabilir” şeklinde önerilerde bulunduk.

Eğitimli hedef kitlesinin de, tabii ki, hani, sadece sporcular değil, daha etkisinin yaygınlaştırılması amacıyla antrenörler, aileler, hatta okullarındaki öğretmenleri de içerisine alan bir eğitim kitlesi olması gerekiyor. Bu, zaten WADA’nın hani koç turu kısmını ifade eden kısmı bu.

Eğitim içinin yapılandırılmasında şöyle bir katkımız oldu ayrıca bizim rapora: Bir eğitim modülü geliştirdik 8 tane alt modülden oluşan. Bu eğitim modülünde ne öğretiliceği, kime öğretiliceği, nasıl öğretiliceği gibi sorulara cevap bulmaya çalıştık. Bu alt modüllerde eğitim yöntemi ne olacak? Yani birisi dopinge mücadele eğitimi vermek istediği zaman hangi yöntemleri kullanabilir, bunu nasıl yapabilir, hangi yardımcı eğitim materyallerini kullanabilir, bu eğitimi vermesi gereken uzmanların hangi niteliklerde olması gerekiyor ve ayrıca bu eğitimi nasıl değerlendirecek sonuçta? Bunları ortaya koymaya çalıştık. Zaten bu çalışmayı da biz bazı pilot uygulamalarla, işte Mersin, Konya, Balıkesir ve Erzurum illerindeki sporcu eğitim merkezindeki genç çocuklara 8 tane uzmandan oluşan ekibimizle eğitimler verdik ve bu eğitim modülünü onlar üzerinde sınamış olduk aslında ve bunu da taslak olarak Komisyon raporuna koyduk.

Benim özetle söyleyeceklerim bunlar.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederiz.

Ben bir soru sormak istiyorum: Şimdi, hakikaten sporcunun dopinge yönelmemesinde ve bunun önlenmesinde psikolojik danışmanlık çok önemli. Çünkü sporcu, özellikle bireysel sporlarda bir rakiple, kendi kafasına koyduğu, hedefine koyduğu rakipleriyle mücadele ediyor ve hep şunu düşünüyor: Onun doping yaptığını düşünüyor, kendisini yendiği zaman veya başka bir derece yaptığı zaman onun bu derecesinin aldığı doping maddesinden kaynaklandığını düşünüyor, onun federasyonunun veya bakanlığının o sporcuya doping yapma ortamını sağladığını düşünüyor, onu koruduğunu düşünüyor. Ben bunlarla karşı karşıya geldim, Mesut kardeşim de gelmiştir. Bana şunlar söylendi, söyleyen de sporcu: “Onlar işte şu kadar gıda takviyesi aldılar, işte, ergojenik yardım almışlar. Amerika’ya sipariş vermişler şu kadarlık şey almışlar. Onların masörü şu kadar bilmem ne yaptı. İşte kampa gittiğimizde onlar şunu şunu şöyle yapıyorlardı, şöyle oldu, böyle oldu.” falan diye kafasında bir yapı var. Hâlbuki ben sporcuların çoğunda yani belki yüzde 1’i bunu söyleyebilir, yüzde 2’si söylemiştir, hiçbirinin “Ya onların antrenörü çok iyi çalıştırıyor, iyi çalışıyorlar, benden daha iyi teknik yaptı veya şöyle yaptı.” dediğini duymadım. İşte bu psikoloji ve kaybetmenin verdiği bir psikoloji, sporcuları ve eğitim seviyelerinin de çok üst düzeyde olmamasından dolayı böyle bir sonuca itiyor. Özellikle ufak yaşlardaki sporculara bu psikolojik danışmanlığın, eğitimin sürekli olarak verilmesi gerekiyor. Takdir edersiniz kamp merkezlerinde pek çok sporcunun buna ihtiyacı var. Özellikle de şu konu çok önemli: Sporcular küçük yaşlarda ailelerinden koparılıyor, kamp ortamında ve şeyden dolayı da çeşitli ve kötü arkadaşların da etkileriyle bu işlerin içerisinde yer alıyor. O yüzden Gençlik ve Spor Bakanlığının bünyesinde kaç tane psikolojik danışmanlık veren uzman var veya federasyonlar dışarıdan bir hizmet alımı yapıyorlar mı? Yani sporcularımızı mental olarak iyi hazırlıyor muyuz? Sadece benim bildiğim, olimpiyatlara bir ay kala, iki ay kala böyle bir dolaşırlar, ondan sonra olimpiyatlarda 2 tane adam gelir, falan filan. Bu değil yani; dolayısıyla çok eksik bir yön, güçlendirilmesi gereken bir yön. O yüzden sorduğum soru, işte psikolojik danışman olarak... Siz orada kadrolusunuz değil mi?

OLCAY YILMAZ – Ben kadroluyum ama kadro olarak tek kişi ben varım Sağlık İşleri Dairesinde ve benim sorumluluğum altında da malumunuz bütün millî takımlar, bütün sporcu eğitim merkezleri, bütün TOHM’lar, 53 TOHM falan gibi akıl almaz bir rakam var. Benim dışımda da destek aldığımız yine bizim Sağlık İşleri Dairesinden 2 tane ayrıca psikolog arkadaşımız var. Bunun dışında bizim bildiğimiz, hani federasyonların sağlık kurullarında olan bu anlamda ehil kişiler var ama onların da destekleri elbette ki sınırlı kalıyor çünkü daha çok gönüllülük esasına göre çalışılıyor.

Bu kısmı doğru evet, ciddi bir eksiklik.

BAŞKAN – Tamam, teşekkür ederiz.

Ali Bey, buyurun.

ALİ ÖZ (Mersin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Benim bir de önerim var: Millî Eğitim Bakanlığında okullarda, ilk sekiz yıllık eğitim içerisinde beden eğitim derslerine çoğu öğrencimiz katılıyor. Derslere gidiyorlar, terliyorlar, soğuyorlar, hasta oluyorlar ve başka bir işe yaramıyor. Dolayısıyla aslında hep

“Eğitim, eğitim” diyoruz ya aslında oradaki Millî Eğitim müfredatı içerisindeki o derslerin de bir şekilde bir düzene sokulması lazım, işin temeline inmek lazım. O noktada oraya da bir şeyler önerebilirsek hem bilinçlendirme hem sporun önemini kavratma hem gelecekte bu işlerin... Çünkü eğitimi yüksek olan, entelektüel seviyesi yüksek olan sporcuyla normal sadece dışarıdan yetiştirilmiş, mahalle arasından gelmiş -tabirimi mazur görün- onların algılaması aynı olmuyor. Dolayısıyla okul döneminde, okul çağında, erken yaşta onların farkındalığını artıracak bazı girişimlerde bulunmak lazım. Bence bunu Millî Eğitim Bakanlığına da bir öneri olarak sunabiliriz kanaatindeyim.

Teşekkür ediyorum.

OLCAY YILMAZ – Yazdık onu Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Tamam, yazıldı zaten raporda ben gördüm onu da Ali Bey daha netleştirilmesi konusunda görüş belirtti.

Evet, Mesut Bey, buyurun.

MESUT DEDEOĞLU (Kahramanmaraş) – Sayın Başkanım, ben de bir şeyi tam anlama adına söz aldım. Eğer doğru anladıysam “Gençlik ve Spor Bakanlığında, orada uzmanım, psikoloğum.” dediniz.

OLCAY YILMAZ – Psikolojik danışmanım.

MESUT DEDEOĞLU (Kahramanmaraş) – Psikolojik danışman ve kadrolusunuz?

OLCAY YILMAZ – Evet.

MESUT DEDEOĞLU (Kahramanmaraş) – Şimdi, biraz önce Başkanım da söyledi, ben yaklaşık sekiz on yıl federasyon başkanlığı yaptım, dört dönem seçildim oraya. Ben böyle bir kadronun olduğunu bilmiyordum. Yeni mi oldu bu gelişme?

OLCAY YILMAZ – 2 tane psikolog kadrosu var yanılmıyorsam.

MESUT DEDEOĞLU (Kahramanmaraş) – Yeni mi yani?

OLCAY YILMAZ – Evet, yeni başladı.

MESUT DEDEOĞLU (Kahramanmaraş) – Çünkü böyle bir kadro yoktu. İlk önce, memnun olduğumu ifade etmek istiyorum yani böyle bir sisteme, böyle bir çalışmaya başladıysa Spor Bakanlığı.

OLCAY YILMAZ – Bir birim kurduk hatta ve onu da o şekilde Psikolojik Değerlendirme ve Müdahale Birimi şeklinde ve bu olayın önemini zaten kurumumuza da anlattık ve onlar da...

Bir şekilde gelişmeler oluyor öyle söyleyeyim yani.

MESUT DEDEOĞLU (Kahramanmaraş) – İnşallah diyelim ve temenni ediyorum ki daha çok çok değerli psikolog arkadaşlarımız orada değerlendirilir ve hizmet etmeye çalışır çünkü o dönemlerde her federasyonun sağlık kurulu vardı, orada psikologlarımız vardı, onlar gönüllü olarak çalışırlardı. Demek ki bu sistem değişecek; öyle mi Başkanım? Siz ne öngörüyorsunuz? Öyle mi bir çalışma var, öyle mi düşünülüyor, öyle mi öngörülüyor? Özellikle de psikoloji hem doping anlamında yani telkin anlamında hem de sporcuyla spora, madalyaya tam anlamıyla hazırlama anlamında motive etmede çok büyük katkı sağlayacaktır.

Ben hayırlı uğurlu olsun diyorum, yani çok memnun oldum böyle bir kadronun olmasına.

OLCAY YILMAZ – Sağ olun, teşekkür ederim.

ALİ ÖZ (Mersin) – Psikologlar da iş bulamıyorlar ve onlara bir de istihdam alanı olmuş oluyor.

MESUT DEDEOĞLU (Kahramanmaraş) – Evet, anlamış oldum bu arada da.

Çok teşekkür ediyorum, başarılar diliyorum çalışanızda.

BAŞKAN – Şimdi, tabii bu konuyu hakikaten önemsiyorum ve ben de başkanlık yaptığım süre içerisinde dışarıdan aldım psikolojik destek, psikologlardan aldım. Özellikle bayan millî takımında Yeraldan görev aldı, erkek millî takımlarında da bunları yaptık ve faydasını gördük. Bugün Hafize Şahin’in madalya almasında o psikolog arkadaşın da etkisi, desteği vardır. O noktada onların sorunlarını çözmede, sıkıntılarını gidermede pek çok katkısı vardır.

Ben özellikle şunu ifade etmek istiyorum: Sporda bilimi kullanmak en önemli argüman, enstrüman. Bilimi kullanmadığınız zaman mutlaka ve mutlaka yolu bulamazsınız, kaybedersiniz. Geçici başarılar olabilir ama bilimi iyi kullanmak gerekiyor. Bunun yanında spor hekimlerinin, psikologların, diyetisyenlerin etkin bir şekilde yer alması gerekiyor Spor Bakanlığının bünyesinde. Bu konuda raporumuza gerekli değerlendirmeleri yerleştireceğiz yani benim aldığım notlar ve değerlendirme içerisinde. Ben inanıyorum ki SESAM’ı etkin hâle getirmek gerekiyor ve şu anda bana göre etkin değil. Bir amaç için kurulmuş ama fonksiyonlarını yerine getiremiyor, işlevini yerine getiremiyor. Bize göre Spor Bakanlığında bu ayak, sağlık ayağının büyük eksiklikleri var. Bunların kadro

sağlanarak veya ilgili üniversitelerle temas kurularak hizmet alımı şeklinde sağlanması gerekiyor; bu iki kere iki dört. Başarıyı artıracak, sporda dopingi engelleyecek, başarıların sürekli hâle gelmesini sağlayacak en önemli enstrümanlardan bir tanesi de bu olacak.

Teşekkür ediyoruz

Evet Olcay Hocam, güzel bir başlangıç, teşekkür ediyoruz.

Gene sağlıklıla devam edelim.

Spor Hekimi, Uzman Doktor Tuğba Hanım. O da hakikaten Bakanlık içerisinde dopinge mücadelede etkin çaba sarf ediyor ama şartlar ve imkânlar, malzeme eksik olduğundan bazı şeyler istediğimiz gibi sonuç vermiyor. Kendisinin ciddi tecrübesi var. O tecrübelerini, gördüğü eksikleri raporda bahsetti, not aldı, biz de biliyoruz.

Buyurun Tuğba Hanım.

DR. TUĞBA KOCAHAN – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Değerli Komisyon üyeleri, Spor Genel Müdürlüğü Sağlık İşleri Daire Başkanlığında görev yapıyorum. Eski adıyla SESAM yani Sporcu Eğitim Sağlık ve Araştırma Merkezinde, yeni adıyla Eryaman'a taşınan Olimpiyat Hazırlık Merkezinde görev yapıyorum.

Burada yer alan, aslında teknik bir kadromuzun olduğundan raporda da bahsettim. Olcay Bey bizde yeni başladı psikolog olarak. Bu alanda çalışan spor fizyoterapistleri, laboratuvar ekibimiz, spor diyetisyeni ve yine performans ölçme değerlendirme alanında uzman arkadaşlarımızla birlikte millî takımlara hizmet vermekte bu merkez. Ancak hem teknik olarak personel yetersizliğinden dolayı millî takımlara yeterince ulaşamadığımızdan, dolayısıyla sporun sağlık ayağının bu anlamda yetersiz olduğundan bu raporda bahsettim. Ancak, Gençlik ve Spor Bakanlığı bu anlamda birtakım çalışmalar başlattı. Olimpiyat hazırlık merkezleri çeşitli illerde ve olimpik branşlarda kuruldu. Yine, yüksek performans laboratuvarı anlamında Hacettepe Üniversitesiyle bir anlaşma yapma aşamasında. Bu anlamda çalışmaları devam ediyor.

Bu raporda dopinge mücadelenin 2011 yılına kadar Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Sağlık İşleri Daire Başkanlığı tarafından yürütüldüğünü, bu tarihten sonra Türkiye Millî Olimpiyat Komitesi Dopinge Mücadele Komisyonuna devredildiğini... Son yıllarda dopingli sporcu sayısında artış nedenleri vurgulandı. Bunlardan bir tanesinin yine laboratuvar akreditasyonunun iptali ve yıllık 3 bin olan analiz sayısının düşmesi olduğu vurgulandı. Buna yönelik çözüm önerileriyle ilgili olarak sporcuların Ödül Yönetmeliği'nin değiştirilmesi, ödül miktarlarının azaltılması ve taksite bağlanması, laboratuvarın reakredite sürecinin desteklenmesi.

Çeşitli kurumlarla toplantılar yapıldı. Bu kurumların içerisinde Sağlık Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, İçişleri, Gıda, Tarım, Adalet Bakanlığı, Jandarma ve Türkiye Millî Olimpiyat Komitesi Dopinge Mücadele Komisyonunun katılımıyla çeşitli toplantılar düzenlendi ve bu toplantılarda kurumlardan dopinge mücadele konusunda destekleri istendi ve bu konuda çalışmalar da devam etmektedir.

Sporun sağlık ayağıyla ilgili olarak üçüncü bölümde tespit ettiğimiz sorunlardan ve sonraki bölümde de buna yönelik çözüm önerilerinden bahsettim.

En önemli konulardan bir tanesi, sağlık ve performans takipleriyle ilgili merkezî ve tek elden koordine edilen ulusal bir veri sistemimizin bulunmaması sorunlarımızın bir tanesi. Her federasyonun kendi sporcusunun sağlık ve performans durumunu kayıt altına aldığı ve tek merkezden koordine edilen, federasyonlardan bilgi akışının olduğu ve bu tip bilgilerin tek bir veri bankasında toplandığı bir sisteme ihtiyacımız olduğu vurgulandı. Böyle bir sistemi kurmamızın amacı, sporcunun tüm sağlık özgeçmişi ve kullandığı ilaçları yakından takip edebilmek, sağlık sorunlarını erken tespit edebilmek ve erken çözüm üretebilmek ve dopinge yönelimini bu şekilde engelleyebilmek olacaktır.

Yine, millî takımların kamp yerlerinde sağlık tedbirlerinin yeterli olmadığı yapılan toplantılarda da sıkça vurgulandı. Millî takım kamplarında doping konusunda bilgili, sporcu alanında çalışma deneyimine sahip hekimlerin sürekli bulundurulması gerektiği bir çözüm önerisi. Ancak hekimler için çalışma şartları uygun olmadığı için ve sistem gönüllülük esasıyla yürüdüğü için çalışma şartlarının hekim ve diğer sağlık personeli için cazip hâle getirilmesi gerektiği vurgulandı.

Sporcu ve antrenörlerin doping konusunda yeterli bilgiye sahip olmadıkları, bunun yanı sıra başvurdıkları sağlık kuruluşlarında hekimlerin de yeterli dopinge ilgili bilgi sahibi olmadıkları sıklıkla sporcular ve antrenörler tarafından vurgulandı. Buradan çok nadir olmakla birlikte bazı sporcuların istemeden dopingli ilaçlara maruz kaldıkları gibi bir sonuç da ortaya çıktı. Bundan da şunu anlıyoruz: Hangi ilaçlar güvenlidir? Beslenme destek ürünleri güvenli midir? Özellikle bizim "farmakolojik ergojenik" olarak adlandırdığımız bu gıda takviyeleri hangi durumlarda ve nasıl ve hangi dozlarda, hangi sürelerde kullanılmalıdır bilgilerine sahip spor diyetisyeni, spor hekimi ve diğer hekim bilgilendirmelerine ve bu konuda eğitime ihtiyaç olduğu sıklıkla vurgulandı. Dolayısıyla,

hekimleri bilgilendirmek konusunda belki tıp fakültelerinin eğitim sistemleri içerisinde sporda yasaklı maddelerle ilgili bir ders konulabileceği, yine BESYO'larda yani beden eğitimi spor yüksekokullarında bu konunun vurgulandığı derslerin daha ayrıntılı bir şekilde ele alınabileceği... Çünkü böyle bir dersin olduğu söylendi ancak antrenörlük eğitim sistemi gereği bu konuda antrenörler de yeterli bilgi sahibi değiller. Sadece tabii sporcular, antrenörler ve hekimler ve diğer yardımcı sağlık personeli değil, bu konuda çocukların ve ailelerinin de dopinge mücadele ve doping konusunda bilgilendirilmeleriyle ilgili eğitim sisteminin oluşturulması gerektiği gündeme geldi. Buna çözüm önerisi olarak Olcay Bey'in oluşturduğu eğitim modülüyle ilgili çalışmalar zaten başlatıldı.

Aynı şekilde Türkiye Millî Olimpiyat Komitesinin Dopinge Mücadele Komisyonu adı altında bir eğitim komisyonu da mevcut, onlar da bu konuda çalışmalar yapıyorlar özellikle ilkokul çocuklarıyla ilgili.

Bu konuda kamu spotlarının oluşturulması gündeme geldi ve yine dopingden ceza almış olan sporcuların kamuoyunun önüne çıkmamaları ve bu konuda dışlanmalarıyla ilgili konu gündeme geldi ve bu belirtildi.

Federasyon sağlık kurullarının yeterince efektif olmadığı ve burada çalışan hekimlerin ve diğer hekim dışı personelin, sağlık personelinin, sağlık çalışanlarının doping konusunda yeterince bilgi sahibi olmadıkları ve yine, burada gönüllülük esasıyla çalıştıkları, bunun da verim anlamında yeterince verimli olmadığı konusu gündeme geldi. Bu konuda federasyon sağlık kurulları mutlaka kendi federasyon bünyesinde dopinge ilgili etkin eğitim vermeli, bu eğitim takip etmeli. Kendi sporcularının sağlık ve performans takiplerini oluşturmalı ve bununla ilgili bir kayıt sistemi oluşturmalı ve bir bilgi bankası olmalıdır.

Yine, güreş, halter ve boks gibi sıklet sporlarında çok sağlıklı yöntemlerle sporcularımızın kilo kaybettikleri, buna bağlı olarak birtakım uygun olmayan yöntemlere başvurdıkları, aç ve susuz kalmak, saunada çok uzun süreler kalmak... Bir sporcumuz diüretik kullanarak zayıflamaya kalktı ki bu da sporda yasaklı bir madde. Bu tip yöntemlere başvurdıkları ve bilinçsiz hareket ettikleri tespit edildi. Bu konuda da mutlaka spor diyetisyenlerinden, spor hekimlerinden yardım almaları gerektiğine, sporcuların müsabakadan çok daha önce kilolarının yakın takip edilmesi, hedef kiloya ulaşmak için bir plan ve program dâhilinde kilo vermeleri ve bu kiloyu korumaya yönelik tedbirler almaları gerektiğine ve uygun beslenme tavsiyelerinde bulunulması gerektiğine değinildi.

Yine, bu alanda çalışan, spor alanında çalışan sağlık çalışanlarının sayısının yetersizliği vurgulandı. Özellikle spor psikoloğu, spor diyetisyeni, spor hekimi, spor fizyoterapisti gibi alanda çalışan kişi sayısının istihdamının artırılmasına yönelik mutlaka çalışılması gerektiği vurgulandı. Çünkü diyetisyen, psikolog ve hekim sayımız yeterli olabilir ama sporcularla çalışma deneyimine sahip olmak ve sporcularla çalışmak da farklı bir çalışma deneyimi gerektirdiği için, bu konuda, bu konunun istihdamına yönelik çalışmalar yapılması gerektiği belirtildi.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sorusu olan?

ALİ ÖZ (Mersin) – Ben bir şey sormak istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun Ali ağabey.

ALİ ÖZ (Mersin) – Teşekkür ederim öncelikle.

Türkiye'deki spor diyetisyeni, spor hekimi, lisanslı sporcuyla karşılaştırdığınız zaman nasılsız Batılı ülkelere göre?

DR. TUĞBA KOCAHAN – Sayımız çok yetersiz. Spor hekimi sayısı 78-80 civarında. Kurumlarda çalışan hekim sayısı çok düşük. Bunların yüzde 80-90'ı üniversitelerde istihdam edilmiş durumda. Yeni mezun olan arkadaşlarımız da mecburi hizmet gereği Sağlık Bakanlığının araştırma hastanelerinde görevlendirildi. Yavaş yavaş sayısı artıyor, asistan hekimler var, bu sayı 100'e ulaştı.

Spor diyetisyenine gelince bu konuda da yine ayrı bir yüksek lisans gibi bir çalışma yapılmaya başlandı. Futbol Federasyonu tekrar yeni bir kurs açtı spor diyetisyeni yetiştirmek üzere ve kendi takımlarında istihdam etmek üzere. Bu konuda sayımız henüz istenilen düzeyde değil.

ALİ ÖZ (Mersin) – Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Mesut Bey, buyurun.

MESUT DEDEOĞLU (Kahramanmaraş) – Sunumunuz için çok teşekkür ediyorum.

Şimdi, yeni taşınılan ve faaliyete geçen Olimpiyat ve Paralimpik Merkezimizde -SESAM eski ismiyle de- oraya taşındı, orada görev yapıyor denildi.

BAŞKAN – Eryaman.

MESUT DEDEOĞLU (Kahramanmaraş) – Evet Eryaman'a.

Şimdi, eskiden SESAM'a gitmek için işte, bir mazeret olması lazımdı veya ihtiyaç olması lazımdı. Federasyonlarla kopuk durumdaydı, biliyorsunuz, genel müdürlükteydi, SESAM başka bir tesiste, başka bir mahaldeydi. Şimdi, iç içe olduğuna göre beraber ortak çalışmalar söz konusu olabiliyor mu olimpiyat ve paralimpik branşlarda? Gerek diyetisyenle ilgili çalışmalar olsun gerekse sağlıkla ilgili olsun ve gerekse de dopingle de çalışmalarla ilgili olsun bir ortak çalışma söz konusu olabiliyor mu o kamplarda?

DR. TUĞBA KOCAHAN – Şöyle söyleyeyim: SESAM olarak çalışırken de şu anda Eryaman'dayken de biz millî takımlarımıza randevu usulü çalışıyoruz. Millî takımlarımız Ankara'da kamp yaptıkları zaman bizden randevu talep ederler, onlar geldikleri zaman bütün sağlık kontrolleri, performans ölçme değerlendirmeleri yapılır. Sağlık kontrollerinin içerisinde çok kapsamlı bir değerlendirme vardır. Spor psikolojisi alanında birtakım testler uygulanır ve durum tespiti yapılır. Beslenmeyle ilgili bir beslenme takip formu dağıtılır ve sporcular antropometrik ölçümleri, kiloları ve hedef kiloları ya da müsabık kilolarıyla birlikte alınarak hedef kiloya ne kadar kaldı ve hangi beslenme programına uyması gerektiği anlatılır. Performans ölçme değerlendirme anlamında da antrenörleriyle görüşülerek hangi testlerin yapılacağına karar verilir ve bunların hepsi raporlandırılarak federasyona bildirilir. 2008 Olimpiyatlarında ve 2012 Londra Olimpiyatları öncesinde böyle kamplar yapıldı. Paralimpiklerde Nevin Ergün Hoca'yla zaten bire bir dirsek temasımız devam ettiği için paralimpik sporcuları Nevin Hoca'yla birlikte takip etmekteyiz.

Onun dışında bizimle sempatik ilişkisi daha fazla olan federasyonlar var; tekvando, halter, eskiden güreş gibi, birtakım branşlarda ağırlıklı olarak çalışmaktayız hentbol gibi ve 2008 Olimpiyatlarında ya da Akdeniz Oyunları müsabakalarından önce kampları ziyaret etmemizde millî takımların bizi ve ekibimizi tanıması ve daha sonra bizden Ankara'daki kamplarında yardım talep etmesi gibi bir şans yakalamış oluyoruz. Bazı federasyonlarımız da -Sayın Başkanım bilir- hastanelerle ya da üniversitelerle iş birliği yaparak örneğin Acıbadem, İstanbul Üniversitesi gibi bu şekilde sağlık ayağını destekleyen bazı federasyonlarımız da var. Ancak her federasyona ulaşmıyoruz, bize ulaşan ve bizden yardım talep eden federasyonlarla iş birliği yapıyoruz. Bunların da sayısı azımsanamayacak kadar çok aslında. Sadece sayı olarak, teknik eleman sayısı olarak yetersiz olduğumuzu belirtmek isterim çünkü illere de aynı zamanda ve millî takım kamplarına da gidiyoruz. Ne anlamda? Sporcu eğitim merkezlerine giderek aynı taramaları ve ölçümleri buralarda da yapıyoruz ve bir ekibimiz sahada olduğu için sahadan ekibimiz döndüğü zaman ancak randevu veriyoruz.

Bir de şunu belirtmek isterim: Mutlaka her ölçme değerlendirme yaptığımız takıma dopingle mücadele eğitimi olmazsa olmaz bir şart olarak vermekteyiz. Doping prosedürlerinden tutun dopingin ne olduğu, sporda "farmakolojik ergojenik" diye bahsettiğimiz, sporcu gıda takviyelerinin neler olduğu ve nelere dikkat etmeleri ve nasıl kullanılması gerektiğiyle ilgili de mutlaka eğitim toplantıları interaktif katılımlı olarak yapmaktayız.

MESUT DEDEOĞLU (Kahramanmaraş) – Son, küçük bir şey...

BAŞKAN – Buyurun.

MESUT DEDEOĞLU (Kahramanmaraş) – Totalde doktor, diyetisyen, psikolog toplam kaç kişi çalışıyor bu birimde şu anda?

DR. TUĞBA KOCAHAN – Spor hekimi uzmanı olarak tek ben varım, 1 kişiyim yani spor hekimi uzmanı olarak. Spor psikoloğu olarak 1 kişi, spor diyetisyeni 1 kişi. Dediğim gibi sayıca yetersiziz.

MESUT DEDEOĞLU (Kahramanmaraş) – Yani bu saydıklarınızı 1 kişiyle, 2 kişiyle devam ettirmeye çalışıyorsunuz. Allah yardımcınız olsun.

Teşekkür ediyorum.

DR. TUĞBA KOCAHAN – Evet, teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Şimdi de değerli Hocamız Rüştü Güner Bey hem yurt dışı ziyaretlerimizdeki temaslarıyla bize gösterdiği hedef ve projeler çerçevesinde gerçekten kendisinden çok fayda gördüğümüz, bilgilerinden faydalandığımız, Komisyonumuzun raporunun organizasyonunda en önemli rolü oynayan değerli Hocamıza tabii, aynı zamanda dopingin Millî Olimpiyat Komitesinde koordinasyonunu yaparak da şu anda doping konusunda, Türkiye'deki dopingin durumu konusunda en çok bilgi ve donanıma sahip Hocamızın son değerlendirmesini, raporla ilgili görüşlerini alacağız. Kendisinin gerçekten raporda büyük katkıları var, önerileri var. Evet, hocamızı dinleyelim.

Buyurun Hocam.

PROF. DR. RÜŞTÜ GÜNER – Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri; çok teşekkür ediyorum bu sunuşla ilgili.

Ben öncelikle uzman arkadaşlarım adına ve kendim adına böyle bir olanağı bize verdiğiniz için çok teşekkür etmek istiyorum. Gerçekten çok kapsamlı bir çalışma oldu ve de Komisyonunuzun süresi çok kısa olmasına rağmen çok kapsamlı bir çalışma oldu ve çok iyi bir başvuru kitabı olacağına inandığım bir çalışma oluyor. O açıdan da çok teşekkür etmek istiyorum. Yaklaşık yirmi beş yıldır bu konunun içinde çalışan biri olarak bu kadar detaylı ele alınması sizin Başkanlığınızın sayesinde oldu, sizin açık görüşülüğünüz sayesinde oldu. Öncelikle onu da belirtmek istiyorum burada.

Belirtmeden geçemeyeceğim bir konu daha var. Gerçekten o ziyaretlerimiz sırasında sorularınız, katkılarınızın da çok önemli olduğunu ve oradaki kişilerin de bu konudaki bilgileriniz konusunda çok şaşırdığını da belirtmek istiyorum. Gerçekten bizim önümüzü açtınız. Bu çalışmayla ilgili çok teşekkür ediyorum öncelikle.

BAŞKAN – Damdan düşer bilir bu işi.

PROF. DR. RÜŞTÜ GÜNER – Evet. Keşke Komisyonumuzun süresi biraz daha uzun olabilseydi, biraz daha detaylı inceleyebilseydik diye düşünüyorum. Sayın uzman arkadaşlarımızın da belirttiği gibi dopingle mücadeleyi Türk spor sisteminden bağımsız düşünmek mümkün değil, mutlaka Türk spor sisteminin de ele alınması gerekiyor. Yani dopingle mücadeleyi çözelim derken pansuman tedbir yapmak yerine Türk spor sistemini de dikkate almak gerekiyor. Türk spor sistemindeki değişiklik olmazsa olmaz yoksa biz dopingle mücadele edeceğiz ama yine tekrar dopingle mimlenen ülke arasına geleceğiz. Mehmet Bey doğru söyledi aslında mimlendik, hakikaten mimliyiz. Zaman zaman yurt dışındaki yaptığımız toplantılarda bize dokundurucu sözler söylüyorlar, çok alınıyoruz. Bir kenardan döndük, bir uçurumdan döndük onu söylemem gerekiyor, tehlike hâlen devam ediyor.

Bir kere, yaptığımız bu çalışmada çözüm önerilerinde de görebileceğiniz gibi, çok detaylı ele alınması gerekiyor. Ben 7 başlığa ayırmamız gerektiğini düşünüyorum bu çözüm önerilerini. Bir kere, sorunu iyi tanımlamamız gerekiyor. Bence bu sorun çok iyi tanımlanamıyor. Öncelikle spor hareketi çatısı altında bir hakikat ve uzlaşma komisyonunun kurulup bundan önceki dopinglerin ve mevcut doping vakalarının çok iyi değerlendirilmesi gerekiyor, maalesef federasyonlar bunu başaramadılar. Gençlik ve Spor Bakanlığı'nda oluşturulan komisyonlarla belki bu oluşturulabilir diye düşünüyorum çünkü hâlâ buz dağının altında olan bir kesim var, bu kesimi mutlaka ortaya çıkarmamız gerekiyor yoksa tekrar bu canlanabilir ve sıkıntı yaratabilir diye düşünüyorum.

İlaçların serbestçe dolaşması, bulunabilmesiyle ilgili bence çok ciddi çalışmaların yapılması gerekiyor burada. Benzer bir çalışma İtalya'da Donati ve Paoli tarafından yapılmış. Türkiye'de de böyle bir çalışmanın mutlaka yapılması gerekiyor diye düşünüyorum. Bunu mutlaka geniş kapsamlı hem Gümrük hem İçişleri Bakanlığı hem Sağlık hem Gençlik ve Spor Bakanlığının birlikte oluşturacakları komisyonlarla, araştırma komisyonlarıyla bunu yapmaları gerekiyor diye düşünüyorum. Bu konuyla ilgili hep yurt dışından örnek veriyoruz, Amerika'dan örnek veriyoruz, Amerika'dan örnek veriyoruz, diğer ülkelerden örnek veriyoruz. Maalesef Türkiye'deki rakamları çok iyi bilmiyoruz. Bununla ilgili bilimsel, sosyal projelerin üretilmesi ve bunun desteklenmesi gerekiyor. Biz, geçtiğimiz günlerde ilk adımı attık Ankara Üniversitesi olarak. Bir dopingle mücadele, araştırma ve uygulama merkezi kurulmasıyla ilgili bir çalışma yürütüyoruz. Bu tip projelerin, hem sosyal hem bilimsel projelerin desteklenmesi adına bir çalışma yürütmeyi planlıyoruz. Tabii, bunun içine mutlaka uzman arkadaşlarımızın da üstüne basa basa söyledikleri bunun sadece sporcularla ilgili değil, halk sağlığı sorunu olması nedeniyle biraz da o yönde de çalışmaların yürütülmesi gerekiyor.

İkinci konu koruyucu tedbirler almak. Sadece sporda değil, vücut geliştirme salonlarında bu işin başladığını çok iyi biliyoruz. Bu konuyla ilgili mutlaka koruyucu tedbirlerin alınması gerekiyor ve özellikle oralarda bu konuyla ilgili cezai yaptırımlı olmayan ancak eğitim tabanlı bir stratejinin yürütülmesi gerekiyor, özellikle lisansız sporcuları hedef alan, ceza verilmeyen bir eğitim odaklı denetim mekanizmasının oluşturulması gerekiyor.

Bir başka konu da yine Tuğba arkadaşımın da söylediği gibi sadece üst düzeydeki sporcular değil, daha yetişmekte olan sporcuların çok ciddi sağlık muayenelerinin, tıbbi kontrollerinin yapılarak en azından sağlıklarını kazanmalarını, dopingden arınmalarını sağlamamız gerekiyor. Bu da çok önemli konulardan bir tanesi.

Üçüncü konu doping kontrolleri. Eğitim tabii ki çok çok önemli ama doping kontrolü bütün dünyada dopingle mücadelenin olmazsa olmaz koşulu. Yine Olcay Bey'in belirttiği gibi, elit bir sporcu eğitmek çok çok zor, elit sporcunun farkındalığını değiştirmemiz çok çok zor. Çok küçük yaşlardan başlamak gerekiyor ama elit sporcuda mutlaka doping kontrolünü yapmamız gerekiyor. Doping kontrolü olmazsa caydırıcılık olmuyor. Bu konuda da çok iyi bir finansal destek, dopingle mücadele sistemine finansal destek yapılması gerekiyor ki doping kontrol sayıları giderek artabilsin ve mutlaka ve mutlaka müsabaka dışı doping kontrollerine ağırlık vermek gerekiyor. Maddi olanaksızlıklar nedeniyle başlatılamayan yani bizim de başlatamadığımız sporcu biyolojik pasaport sistemine bir an

önce bizim de geçebilmemiz gerekiyor. Sadece uluslararası alanda değil, ulusal alanda da sporcu biyolojik pasaportunu da yapmak gerekiyor.

Dördüncü konu yaptırım uygulanması. “Yaptırım” denince tabii bu konunun çok iyi disiplin kurulları tarafından, yetkilendirilmiş disiplin kurulları tarafından ve bu konuyu bilen disiplin kurulu üyeleri tarafından irdelenmesi gerekiyor yani bir sporcunun cezai soruşturmasının mutlaka bağımsız, federasyondan bağımsız olması olmazsa olmaz çünkü artık bunu anladık çünkü standardizasyon yok maalesef, federasyonlar arasında bir standardizasyon yok. Gittiğimiz, gördüğümüz ülkelerde de gördünüz, savcılık sistemini Doping Mücadele Kurumunun yapması, bu konuyla ilgili dosyayı bağımsız bir disiplin kuruluna göndermesi en ideal çözüm yolu olacaktır diye düşünüyorum.

Bir de ilk aşamadan itibaren Doping Mücadele Kurumuna ya da komisyonuna soruşturma ve birinci derece yargı merci olarak ceza verme yetkisinin tanınması gerekiyor yoksa sorumluluk olmazsa, yetki olmazsa pek bir anlamı olmuyor.

Bir başka önemli konu, sadece sportif ceza verilmesi yeterli değil. Buna bir de para cezasının eklenmesinin çok etkili olduğunu düşünüyorum. Doping mücadelesinde bir miktar kişinin cüzdanının da etkilenmesi gerekiyor ama düşük cezalar değil, biraz daha yüksek cezaların verilmesi gerekiyor. Spordan men cezasıyla beraber doping yapan kişilere bu cezaların verilmesi gerekiyor.

Sporcu destek personeli doping ile ilgili bir suça karıştığı zaman hürriyeti tahdide kadar giden cezaların mutlaka konulması gerekiyor çünkü sportif ceza, spordan men cezası sporcu destek personeline hiç etkili olmuyor, onlara hiç etkili olmuyor, herhangi bir antrenöre ya da doktora ya da fizyoterapist spordan men cezası veriyorsunuz ama o hâlâ bir sporcuyu, başka bir sporcu, başka sporcuları çalıştırmaya, gayriresmî olarak çalıştırmaya devam edebiliyor ya da onlara hizmet vermeye devam edebiliyor. Dünyada da uygulanacak yöntem sportif cezanın yanı sıra para cezası ve hürriyeti tahdit cezası.

Bir diğer konu iş birliği. Doping mücadelesinde sadece doping mücadelesinde kurum değil, yine ziyaret ettiğimiz ülkelerde de izlediğimiz gibi ya da birçok ülke örneklerini gördüğümüz gibi birçok kurum, bakanlık iş birliği yaparak bunu önlemeye çalışıyor, özellikle istihbarat konusunda önlemeye çalışıyor. Alınan istihbaratlar mutlaka doping mücadelesinde kurumları tarafından paylaşılıyor ve bu konuda en güzel örnek de İngiltere’deki örnek, suçluyu durdurma, “crimestoppers” denilen bir sistem ve burada İçişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, gümrük yetkilileri birlikte ilaca ulaşmayı önüyor, doping mücadelesini bir şekilde tüm devlet kurumlarına yaygınlaştırmış oluyor. Benzer bir çalışmanın Türkiye’de yapılması gerektiğini düşünüyorum.

Tabii, uluslararası iş birliği de burada çok çok önemli. Özellikle Avrupa Konseyi Doping İzleme Birimi, Dünya Doping Mücadele Ajansı, UNESCO gibi kurumlarda etkin görev alarak, onlarla birlikte çalışarak, uluslararası federasyonlarla birlikte çalışarak bizim de çok etkin olabileceğimizi göstermemiz, hatta o tip kurumlarda görev alacak Türk uzmanlarını yetiştirmemiz gerekiyor. Bunun için de çaba sarf etmemiz gerekiyor.

Burada federasyonlara çok büyük bir görev düşüyor, ulusal federasyonlarımıza çok büyük görev düşüyor, doping mücadelesinde sistemiyle birlikte hareket etmeleri gerekiyor. Bununla ilgili de tek yetkili kuruluşun Doping Mücadele Kurumu olduğunun o kuruluşlar tarafından bilinmesi gerekiyor, özellikle Futbol Federasyonu tarafından bilinmesi gerekiyor. Onu da mutlaka söylemem gerekiyor çünkü bizi ileride... Yani şu anda zaten çok büyük sıkıntıdayız. Türkiye Futbol Federasyonunun, Doping Mücadele Komisyonunu tanımıyor olması, kendi doping mücadelesinde sistemini yürütüyor olması bizi epey bir sıkıntıya sokacak gibi görünüyor. Özellikle WADA tarafından bize gönderilen yazılarda tehlike açıkta görünüyor. Hukuki düzenlemeler burada çok çok önemli.

BAŞKAN – Hocam, bir saniye...

Ben, burada arkadaşlara, hukukçu arkadaşlara şey yapayım. Ben, Futbol Federasyonu Başkanıyla bu konuyu görüştüm. Onlar, işte hukuki bir talebin olduğunu, UEFA’nın uymaları gereken bir şeyleri olduğunu ifade ediyor. Bu konuyla ilgili biraz detaylı bize bilgi verirseniz... Yani ben Başkana dedim ki: “Siz yanlış biliyorsunuz, yanlış düşünüyorsunuz.” Bunu kendileriyle paylaşıyoruz. Gençlik ve Spor Bakanlığına da bu raporda da bu konuyu gündem yapmak lazım. Ama hukuksal yapısını, dediğim gibi, bize aktarırsanız daha net bir şekilde ortaya koyarız.

Evet, devam edin siz Hocam, sonra cevap verirsiniz.

PROF. DR. RÜŞTÜ GÜNER - Dünyada her ülkede doping mücadelesinde tek bir yetkili kuruluş var. Dünyada Dünya Doping Mücadele Ajansının tanıdığı tek bir kuruluş var, o da NADO olarak geçen Nationale Anti-Doping Organization’dır. Türkiye’de bunun karşılığı Doping Mücadele Komisyonu, Türkiye Millî Olimpiyat Komitesinin Doping Mücadele Komisyonu. Tek tanınan kuruluş bu ve bunun da böyle olması gerekiyor. Eğer herhangi bir sportif kuruluş

“Ben, doping ile mücadele sistemimi kendim oluşturacağım.” derse o zaman her sportif kuruluş da bunu yapma yetkisine sahip olabilir. Örneğin, Futbol Federasyonu “Ben bunu yapacağım.” diyorsa Atletizm Federasyonu da “Ben ayrılacağım, kendim yapacağım.” diyebilir. Bunun sıkıntısı da şu: Hep başından beri söyledik, sporu yöneten kuruluşun doping ile mücadeleyi de yönetmemesi gerekir. Uluslararası Olimpiyat Komitesi WADA’dan önce doping ile mücadeleyi de yönetiyordu. Neden ayrıldı? Çünkü sporu yöneten kuruluş doping ile mücadeleyi yönetecek olursa bazı şeylere göz yumabilir ki WADA öncesinde birçok şeye göz yumulmuştur. Aynen 2011 yılı öncesinde Türkiye’de doping ile mücadeleyi federasyonların yürüttüğü gibi. Federasyon istediği sporcudan örnek alıyordu, istediğinden almıyordu ve böylece gerçek doping ortaya çıkmıyordu ve bundan sonra bağımsız bir yapının oluşmuş olması doping ile mücadelenin bağımsız bir şekilde yapılması gerektiğini gösterdi ve hakikaten bunun böyle olması gerekiyor. UEFA’nın bu konuyla ilgili herhangi bir yaptırımı yok. Yani “Siz, sadece yapacaksınız.” diye bir yaptırım şeyi yok yani FIFA da böyle bir şey demiyor. Niye diğer ülkelerde doping ile mücadele kuruluşları tarafından yapılıyor da, niye ülkemizde Futbol Federasyonu tarafından yapılıyor yani bunu anlayabilme şeyimiz yok yani pek anlayamıyoruz. Yani bu konuda herhangi bir bağlayıcı hüküm yok uluslararası federasyonlar tarafından bize iletilen. Sanıyorum etkili oldu.

BAŞKAN - Tamam mı?

PROF. DR. RÜŞTÜ GÜNER – Mehmet Bey, evet...

MEHMET CEMAL YOĞURTCUOĞLU – Rüştü Bey zaten çok güzel izah etti, bir şey eklemek istiyorum. Eğer Başkanım, mümkünse size bir yasal prosedürden bahsedilmiş, biz hukukçular bunu görmek isteriz. Eğer böyle bir yazı yazılmışsa UEFA’dan, FIFA’dan bize sunarlarsa biz de gerekirse... Çünkü şu unutulmasın, biz, hiçbir şekilde futbola ilişkin bir müdahalede bulunma taraftarı değiliz. Bu, tamamen bağımsız bir doping olayıdır yani alınan numune... Çünkü Futbol Federasyonunun bize şunu izah etmesi lazımdır - ki biz bundan tatmin olmuyoruz doping mücadele- neye göre siz doping numunesi alıyorsunuz, hangi futbolcudan? Bir kura şeyine çıkartmışlar, 11’e de kura çekiyoruz. Belki bu şekilde değil farklı şekilde artık numune alınması gerekiyor. Gelişen doping ile mücadele kuralları veya şeylerinde...

Yani o yüzden, iki: ben hiçbir yerde kendi adıma söyleyeyim yaptığım araştırmalarda anlattığınız gibi UEFA’nın bağlalarına ya da FIFA’nın bağlalarına “Bunu kendi bünyenizde yapacaksınız.” gibi bir şeyine ne sirkülerine ne bir kanun, hiçbir şeyine rastlamadım. Bu, tamamen konuyu elinde bulundurup... Siz de biliyorsunuz bunu sizinle de zaten konuşmuştuk. Ama eğer sunarlarsa inceler, biz ona göre size istediğiniz bir şekilde bir yorum sunarız.

PROF. DR. RÜŞTÜ GÜNER – Doping ile mücadelenin en önemli kısmı aslında örnek almaktan ziyade sonuçların değerlendirilmesi Başkanım. Sonuçların değerlendirilmesini bağımsız bir kuruluşun yapması gerekir yani idarında ya da kanında yasaklı bir maddenin bulunması durumunda sonuçları siz kendinize göre değerlendirebilirsiniz, sporcuya göre değerlendirebilirsiniz ya da kulübe göre değerlendirebilirsiniz. Bunun önlenmesi gerekiyor. Yani biz, sadece kontrol değildir, doping kontrol örneği alacağınız sporcunun seçimi değildir, sonucun değerlendirilmesinin bağımsız bir kuruluş tarafından yapılması, daha sonra bunun yargılamasının hazırlanmasıdır. Bunu da bağımsız bir kuruluşun yapması gerekir, federasyonun değil. Yoksa, Halter Federasyonu da diyebilir “Ben de kendim yapacağım.” diyebilir yani buna örnek olmaması gerekir. İş birliği açısından bunu söyledik.

Bir diğer konu hukuki düzenlemeler. Hep söyleniyor, ulusal düzeyde bir hukuki düzenlemeler manzumesinin oluşturulması gerekiyor ve bunda da mutlaka diğer ülkelere örnekler alınması, UNESCO sözleşmesi, WADA’dan örnekler alınması gerekiyor ve kurumun gerçekten idari olarak ve mali olarak da özerkliğinin sağlanması gerekiyor. Spor Genel Müdürlüğünden, federasyonlardan bağımsız olması gerekiyor ve bu konuda iyi bir çalışmanın yürütülmesi gerekiyor.

Yine, en büyük sıkıntı yaşadığımız şeylerden bir tanesi doping maddelerine serbest ulaşımın engellenmesiyle ilgili mutlaka ve mutlaka hem Ceza Kanunu’na hem de bununla ilgili gümrük mevzuatına çok ciddi maddelerin eklenmesi gerekiyor.

Son madde de eğitim konusu. Eğitimle ilgili çok küçük yaşlardan başlayan şekilde spor kültürüyle ilgili eğitimin verilmesi. Yani doping ile mücadeleden önce belki spor kültürüyle ilgili bilgiler verilmesi... Sayın Öz de belirtti bu konuyla ilgili, maalesef beden eğitimi bizde top dağıt, iki saat boyunca oynasınlar, terlesinler, çıksınlar gibi algılanıyor. Bu dersin adı spor dersi değil aslında, beden eğitimi dersi, bedeni eğitme dersi. Burada kas nasıl geliştirilir, nasıl esnetilir, ne zaman su içilir, ne zaman dinlenilir, ne zaman egzersize ara vermek gerekir; bunların öğretilmesi gerekiyor. Maalesef bu konuda beden eğitimi spor müfredatının çok yetersiz olduğunu düşünüyorum.

Bir başka önemli konu da –dediğiniz gibi- spor kültürünü öğretmek. Spor okuryazarlığını öğretmemiz gerekiyor. Bizde bunlar olmadığı için maalesef doping de bir süre sonra patlıyor. Hareket eden bir toplum değiliz. Önce hareket etmemiz gerekiyor, anne-

babanın hareket etmesi gerekiyor, anne babanın egzersiz yapması gerekiyor. Anne baba egzersiz yapınca da çocuklar egzersiz yapacak. Çocuklar egzersiz yapınca da oradan sporcular yetişecek. Biz temelden kaybetmişiz. Yani anne babayı hareket ettiremediğimiz için biz sporcu yetiştiremiyoruz; onu söylemem gerekiyor.

Mesleki eğitim burada çok çok önemli, antrenör eğitimi çok çok önemli. Yine, bu konuyla ilgili Ersan Bey çok güzel bir çalışma yaptı. Sürekli eğitim çok çok önemli. Kampanyalar yoluyla eğitim burada çok çok önemli. İlk ve orta dereceli okullarda dopinge mücadeleyle ilgili bence eğitim programlarının yapılması çok yararlı olacaktır diye düşünüyorum. Tıp fakültelerinde biz bunu başlattık aslında -Sayın Tuğba Hanım da öneri olarak getirmişti- yaklaşık altı senedir spor hekimliği stajına gelen her öğrenci bizde dopinge ilgili mutlaka bir saatlik bir eğitim alıyor. Biz bir yerinden başladık, umarım ileride diğer fakültelere de örnek olur diye düşünüyorum.

Ben bize bu imkânı verdiğiniz için tekrar çok çok teşekkür ediyorum. Önümüzdeki günlerde yapacağımız çalışmayla bu taslak çok daha güzel olacak sizlerin önerisiyle.

Çok teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkürler Hocam.

Mesut Bey, buyurun.

MESUT DEDEOĞLU (Kahramanmaraş) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Tahmin ediyorum ki bu son toplantımız, öyle gözüküyor.

BAŞKAN – Öyle gözüküyor ama biz kısa, küçük toplantılar yapacağız.

MESUT DEDEOĞLU (Kahramanmaraş) – Gönül isterdi ki bu Komisyonun süresi tabii daha uzun olsun, daha güzel şeyler ortaya çıksın. Özellikle Komisyonun son raporu daha geniş, daha kapsamlı, daha hazırlıklı olsun çünkü hepimizin malumları olduğu üzere doping Türkiye'nin hatta dünyanın kanayan bir yarası ama en çok da bu dünya ülkelerinin içerisinde olimpiyat ve paralimpiklere katılan Türkiye'nin problemlerini -biraz önce arkadaşlarımızın dediği gibi- dünyada da mimmendik, bu cümle doğru herhâlde, üzülerek söylüyorum tabii ki bunu. Ben hakikaten çok teşekkür ediyorum Sayın Başkanım yani bu konuda siz tecrübeliydiniz, bir federasyon başkanıydınız, masanın bu yüzünde de bulundunuz, bu tarafında da bulundunuz, tüm komisyon üyelerimiz de hakikaten dopinge katkı sağlayabilecek, onların içerisinde yaşamış, eğitimlerini almış, bilgi ve eğitimi almış arkadaşlarımızdı. Tabii ki başta Rüştü Güner Hocamıza ben teşekkür etmek istiyorum, çok büyük katkıları oldu bu konuda ve yine Komisyonumuzun tüm uzmanlarına, ayrıca yine katkı sağlayan başta doktorlarımıza, hukuk kurulumuz ve diğer arkadaşlarımıza daha önceki gelen ve burada sunum yapan tüm katkı sağlayan bürokrasinin kanadından gelen, sivil toplum kuruluşlarından gelen arkadaşlara teşekkür ediyorum.

Gönlümde şöyle bir şey var onu da tabii ki paylaşmak istiyorum: Bu Komisyonun sonuç bildirgesi çıktıktan sonra çok büyük bir kaynak olacak bizden sonraki gelenlere, hatta şu anda da Türkiye'nin doping konusunda yol haritası noktasında çok önemli katkılar sağlayacak federasyonlara, sporcularımıza, antrenörlerimize, spor adamlarımıza, sağlıkçılarımıza. Ancak bu 24'üncü Dönemde -inşallah, bütün gruplar adına da gönlümdekini yine paylaşıyorum- bir kanun çıkaralım, katkı sağlayalım. Çünkü doping partiler üstü bir konu Türkiye'nin içinde bulunduğu durum itibarıyla. Hiçbir zaman parti gözeterek herhangi bir fikir de beyan etmedik çünkü hepimizi ilgilendiren, Türkiye'yi ilgilendiren, Türk sporunu ilgilendiren bir konuydu bu. Bu boşta kalsın, bunun devamı olsun diye ben bunu temenni ediyorum. Gerek doping malzemelerini yurt dışından kaçak yollarla veya illegal yollarla Türkiye'ye sokan gerekse kullanan gerekse kullanmaya teşvik edenlerin hepsini... Geniş bir kanun teklifiyle bunu da taçlandıralım istiyorum. Bu da yalnız yapılacak bir iş değil. Hakikaten kanun teklifi verilir, her milletvekilinin kanun teklifi verme yetkisi var ama kapsamlı olsun, birlik beraberlik içerisinde olsun. Bunu bilen arkadaşlarımızla bu küçük toplantılar devam etsin, bunu kaleme alalım diye düşünüyorum, gönlümdeki bu yani ben bunu paylaşmak istiyorum, en önemli noktamız bu.

Sonuç bildirimizle kalmayalım diye düşünüyorum ve böyle güzel bir çalışmada beraber olmaktan hakikaten çok mutlu oldum, tüm emeği geçenlere tekrar teşekkür ediyorum ben, sağ olun.

BAŞKAN – Mesut Bey teşekkür ederiz.

Tabii, Komisyon raporu, üzerindeki eksiklikler tamamlanarak son şeklini önümüzdeki hafta alacak. Tabii, ben şunu da ifade edeyim: Bizim, ilk başta, dopinge mücadele araştırma komisyonu kurulması teklifini arkadaşlarımızla verirken hedefimiz de buydu zaten. Mesut Bey ve diğer arkadaşlarımız da önerge verdiler. Çünkü biz bu sorunun içerisinden geliyoruz ve özellikle şunu da söylemek gerekiyor: Dopinge mücadelenin olimpiyat komitesi tarafından kurulan kurulda daha etkin bir hâle gelmesiyle dopinge ilgili sonuçlar

daha net çıkmaya başladı, "Dopinge sıfır tolerans" sloganıyla bunlar devam etti. Ama, bizim özümüzde şu olmamalı: Biz sporcu yakalama peşinde değiliz. Biz bu sorunu önleme peşindeyiz ve hukuki ve sağlık boyutlarını iyi değerlendirmemiz gerekiyor.

Tabii ki Komisyon'da daha önce görüştük. Biz bunun, bu sonuç bildirgesinin bir kanun şekline dönmesini arzu ediyoruz, hedefimiz bu, buradan bu çıkacak. Yani, bizim Komisyon raporumuzun sonrasında -sizler kendi grup başkan vekillerinizle görüşürsünüz, biz kendi grup başkan vekillerimizle görüşeceğiz- ortak bir kanun teklifi Komisyon üyeleri olarak sunarız. Teklifimiz böyle inşallah, düşüncemiz böyle, grup başkan vekillerimizle de görüşürüz, ilgili kurumlarla da. Belki Spor Bakanlığımız bunu getirir, biz de teklif veririz, bunları birleştirerek bir çözüm üretiriz ki Sayın Bakanımızın da bu yönde olumlu yaklaşımı var.

Ben inanıyorum ki bu rapor sonrasında hepimizin arzu ettiği, dile getirdiği sorunları çözmeye yönelik bir hukuki çerçeve ortaya çıkar ve çıkacaktır, bundan kesinlikle şey yok. Bu dönem benim öngördüğüm şey, takdir edersiniz ki görüşmelerimizin ardından muhtemelen raporun yankılarını, getirilerini görürüz. Muhtemelen de bu teklif bu dönemde, bizim dönemimizde yani 24' üncü Dönemde mutlaka yasalaşacaktır diye inanıyorum ve bunun için hem siz bütün arkadaşlarımızın çaba sarf etmesi gerektiğine hem de şahsımın çok fazla bir şekilde çaba sarf edeceğine inanıyorum. Ama, bizim bu raporda düzeltmek istediğimiz olaylardan bir tanesi de dikkat çekerek dopingin halk sağlığı boyutunun çok önemli bir şekilde ele alınması; ikincisi, sporun sağlık ayağının güçlendirilmesi ve uluslararası arenada başarılarımızın artmasını sağlayacak bir yapıya doğru spor teşkilatımızın, Spor Bakanlığımızın yönlendirilmesi açısından faydalı olacaktır.

Bu arada, tabii, Akın Karakaya kardeşimize de teşekkür ediyoruz. Şimdi, hukukçular konuştular, onun için herhâlde bana gelen notta... Siz de Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığında, aynı zamanda da Ankara Barosu Spor Hukuk Kurulunda değil mi? Evet. Sizin de görüşlerinizi ortak değerlendirmiş oluyoruz, sizi de tanışınlar arkadaşlarımız, tabii.

Ben bu toplantılarda bizlere destek olan tüm uzmanlarımıza, araştırma komisyonumuzun sorumlusu uzman Mustafa Bey'e, Gürsel Bey'e teşekkür ediyorum, diğer uzman arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum, Rüştü hocamıza teşekkür ediyorum.

Aynı zamanda, tabii, raporun Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunum için son tarih 22 Nisan. Tabii, bu tarihi dikkate alarak uzmanların raporu, rapordaki eksiklikleri, buradaki tartışmalarımızdaki eksiklikleri 15 Nisana kadar tamamlamalarını ve... Komisyon üyelerimiz de en son şeklini okuyacaklar, şey yaparlar. Dolayısıyla, eğer muhalefet şerhi koymak isterlerse de, eğer varsa tabii, 22 Nisan tarihine kadar da süre verilecektir.

ALİ ÖZ (Mersin) – Hocamın var yine muhalefet şerhi.

MESUT DEDEOĞLU (Kahramanmaraş) – Muhalefet şerhi değil, katkı.

BAŞKAN – Zaten katkıları alıyoruz.

MESUT DEDEOĞLU (Kahramanmaraş) – Muhalefet şerhi yok, sadece katkı. Muhalefet şerhi yok, bizim muhalefet şerhimiz yok. Milliyetçi Hareket Partisi olarak bizim muhalefet şerhimiz yok, önerimiz var, katkımız var.

BAŞKAN – Evet, sizin sunduğunuz raporu okudum ben. Gerçekten bahsettiğiniz hususlar da zaten raporda yer alıyor. İnanıyorum ki ben son şekliyle raporumuz çok daha sağlam ve etkili olacak. Özellikle sistem noktasında, ziyaretlerimizdeki sistemler noktasında hem Ali Bey İngiltere'de bulundu, siz de Norveç'te bulundunuz, oradaki yapıyı da iyi analiz ederek bize uygun bir teklifi de raporumuzda anlatacağız; böylelikle çok da zengin bir rapor olacak.

Ben emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. Gerekirse Komisyonumuzu yine toplarız, arkadaşlarımızla ikili görüşmeler yaparız. Bütün amacımız Türk sporuna hizmet etmek, Türk gençliğine hizmet etmek, Türk halkına hizmet etmek ve olimpiyat ruhunu, spor kültürünü bu ülkeye yerleştirmek. İnanıyoruz ki bunda da Medisimiz önemli bir görev yapmış olacak.

Uzun bir çalışma oldu sabrınızdan dolayı hepinize teşekkür ederim

İyi günler diliyorum.

Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 17.49